

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

« خیاطی دوخت سروپس آشپزخانه »

پایه یازدهم و دوازدهم

وزارت آموزش و پرورش
سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

نام کتاب: خیاطی «دوخت سرویس آشپزخانه» - پایه یازدهم و دوازدهم دوره دوم متوسطه حرفه‌ای - کد: ۵۱۰۴۱۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: فخرالسادات میرابراهیمی، فریده رئیسی‌ماکیانی، لادن کرم‌بسی و نازلی مشایخی (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره چاپ و انتشارات سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
شناسه افزوده آماده‌سازی: احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - علی معینی (مدیر هنری، عکاس، صفحه‌آرا و طراح جلد)
نشانی سازمان: تهران: خیابان انقلاب، خیابان برادران مظفر، شماره ۶۶،
تلفن: ۶۶۹۷۰۴۵۵، کد پستی: ۱۴۱۶۹۳۵۶۸۴
ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص
کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش) تلفن: ۵ - ۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰،
صندوق پستی: ۱۳۹ - ۳۷۵۱۵
چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ: پنجم ۱۴۰۳
برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir مراجعه نمایید.

شابک ۴-۲۲۶۸-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978-964-05-2268-4

« معلمانے مشغل انبیاءست »

بسمه تعالی

فرایند تولید برنامه درسی مجموعه فعالیت‌های نظام‌مند و طرح‌ریزی شده‌ای است، که تلاش دارد ابعاد چهارگانه زیر نظام برنامه درسی (طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی) را در یک فعالیت منسجم، هماهنگ با غایت و اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی سازماندهی نماید.

در تدوین محتوای کتب دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که بخشی از فرایند برنامه‌ریزی درسی است، سعی شده تا ملاحظات ساحت‌های تربیتی حاکم بر فلسفه تعلیم و تربیت که ناظر بر رشد و توانمندی دانش‌آموزان برای درک و فهم دانش پایه و عمومی، کسب مهارت‌های دانش‌افزایی، به‌کارگیری شیوه تفکر علمی و منطقی، توان تفکر انتقادی، آمادگی جهت بروز خلاقیت و نوآوری و نیز کسب دانش، بینش و تفکر فناورانه برای بهبود کیفیت زندگی است، مورد توجه قرار گیرد. این محتوا با فراهم نمودن فرصت‌های مناسب برنامه درسی ضمن تأکید بر انعطاف در عین ثبات و همه‌جانبه‌نگری و توجه به هویت ویژه متریان با نیازهای خاص، زمینه‌ساز دستیابی دانش‌آموزان به کسب شایستگی‌های لازم (توانمندی‌ها، مهارت‌ها) می‌باشد. امید است این محتوا در تحقق اهداف مؤثر باشد و معلمان عزیز و گرامی با بهره‌گیری از این کتاب بتوانند فراگیران را در دستیابی به صلاحیت‌های فردی و اجتماعی یاری نمایند.

این کار بزرگ حاصل همکاری صمیمانه کارشناسان سازمان آموزش و پرورش کودکان استثنایی و گروه‌های تألیف کتاب‌های درسی می‌باشد، شایسته است از تلاش و مساعی این عزیزان و همکاران سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت متبوع که در مراحل چاپ و آماده‌سازی ما را یاری داده‌اند، تقدیر و تشکر نماییم.

در اینجا از همه همکاران و صاحب‌نظران درخواست می‌نمایم، تا نظرات و پیشنهادهای خود را در خصوص این محتوا به این سازمان منعکس نمایند.

معاون وزیر و رییس سازمان
آموزش و پرورش استثنایی کشور

فهرست مطالب

۶.....	سخنی با همکار.....
۸.....	سخنی با دانش آموزان.....
۱۰.....	مقدمه.....
۱۳.....	درس اول- برش و دوخت دستمال آشپزخانه.....
۲۱.....	درس دوم- برش و دوخت پیش بند.....
۳۱.....	درس سوم- برش و دوخت روبه قوری.....
۴۳.....	درس چهارم- برش و دوخت دم کنی.....
۶۳.....	درس پنجم- برش و دوخت دستگیره.....
۷۵.....	درس ششم- برش و دوخت دستکش فر.....
۸۵.....	درس هفتم- برش و دوخت جاسیخی.....
۹۵.....	درس هشتم- برش و دوخت کیسه محافظ سبزیجات و میوه.....
۱۰۵.....	درس نهم- برش و دوخت جای نان.....
۱۱۳.....	درس دهم- برش و دوخت روبه دستگیره یخچال.....
۱۲۳.....	درس یازدهم- برش و دوخت رومیزی.....
۱۳۵.....	الگوها.....
۱۴۷.....	جدول بودمان ها.....

همکار گرامی

یکی از محورهای اساسی آموزش در دوره متوسطه حرفه ای «آموزش حرفه ای» است که علاوه بر توانمندسازی دانش آموزان در انجام مهارت های شغلی، موجب تسهیل روند اشتغال آنان شده و از سویی با بهبود خود پنداره آن ها، زمینه ارتباط مفید با دیگران را فراهم می سازد. موضوع بحث این کتاب دوخت سرویس آشپزخانه است که یکی از گرایش های حرفه خیاطی در این دوره است. خیاطی هنری زیبا با قدمتی طولانی است و در حال حاضر هم به شکل خانگی و هم به شکل صنعتی کاربرد دارد و علاوه بر این که یک مهارت است می تواند به عنوان ابزاری اقتصادی و همچنین عامل صرفه جویی در هزینه ها محسوب شود. لذا یکی از رشته های مفید برای آموزش دانش آموزان با نیاز ویژه بوده و دارای گرایش های مختلفی از جمله موضوع کتاب حاضر می باشد.

با توجه به رویکرد پودمانی در آموزش حرفه ای لازم است از این کتاب برای آموزش پودمان های مرتبط با محتوای آموزشی کتاب نیز استفاده شود. به عنوان نمونه در آموزش «دوخت نوار اریب با پایه» می توانید از محتوای درس ۲، ۳، ۴، ۵، ۶ و ۱۰ استفاده نمایید تا دانش آموزان علاوه بر کسب مهارت در این پودمان، در ساخت یک وسیله تولیدی نیز مشارکت نمایند. در پیوست کتاب جدولی با عنوان «پودمان های مرتبط با کتاب دوخت سرویس آشپزخانه» جهت راهنمایی همکاران محترم درج شده است.

در آموزش حرفه ای به این گروه از دانش آموزان، باید راهکارهای خاصی بکار گرفته شود که در ذیل به برخی موارد اشاره می شود. امید است همکاران گرامی با تجربیات و خلاقیت خود متناسب با ویژگی هر دانش آموز از راهکارهای خاص دیگری برای تسهیل روند آموزش بهره جویند.

- با توجه به ویژگی و توانمندی دانش آموزان، فعالیت ها را تا حد امکان به گام های کوچکتری تقسیم نمایید و اهداف آموزشی را برای هر فرد به گونه ای طراحی و تدبیر نمایید تا امکان دستیابی دانش آموزان به آن هدف میسر باشد، که این موفقیت زمینه ساز موفقیت های بعدی دانش آموز باشد.

- فضای کار برای دانش آموزان را ساماندهی کنید تا دانش آموزان خود این ساماندهی را فراگیرند و تمرکز و دقت بیشتری در انجام وظایف داشته باشند. به عنوان نمونه فضای خاصی برای ابزار و مواد در نظر گرفته شود کارهای نیمه تمام هر دانش آموز در جای مخصوص نگه داری شود و ...

- قبل از آموزش به دانش آموزان، دوخت ها را شخصا انجام دهید تا بتوانید متناسب با هر گام راهنمایی های لازم را به دانش آموزان ارائه دهید.

- آموزش را به شکل کاملاً عملی ارائه داده و با توضیحات کلامی همراه نمایید.

- در شروع انجام فعالیت توسط دانش آموزان، شخصاً بر نحوه انجام کار آنها نظارت نمایید و راهنمایی های لازم را ارائه دهید تا از شکل گیری عادات و یا روش های غلط در انجام کار، جلوگیری شود.

- از دانش آموزان بخواهید بر نحوه انجام کار خود بازبینی داشته باشند، زیرا زمانی که آنها خود به ارزیابی کار خود می پردازند، انگیزه بیشتری برای بهبود کار خود دارند.

- دانش آموزان را به استفاده از کتاب و تصاویر آن ترغیب نمایید تا عادت استفاده از منابع مربوط در آنها شکل گیرد.

- والدین نقش با ارزشی در فعالیت های یادگیری دارند، لذا ضمن برقراری تعامل با آنها و آرایه راهنمایی های لازم از همکاری آنها در فعالیت های خارج از آموزشگاه بهره مند شوید.

- با توجه به نقش فناوری اطلاعات در یادگیری دانش آموزان، از منابع مربوط استفاده نموده و پایگاه های اطلاع رسانی مفید را به دانش آموزان معرفی نمایید.

ساختار کتاب:

- در ابتدای هر درس هدف های رفتاری آن درس تدوین شده است و انتظار می رود دانش آموزان به طور کاملاً عملی به آن اهداف دست یابند.
- توضیح با توجه به آن که در تمامی فعالیت های خیاطی، مراحل مشترکی وجود دارد، از بیان مکرر آنها در هر درس اجتناب شده است لذا این مراحل در ابتدای کتاب تحت عنوان «اهداف رفتاری مشترک» قید شده و شایسته است همکاران ارجمند در حین انجام فعالیت های عملی، دستیابی دانش آموزان به این اهداف را نیز مد نظر داشته باشند.
- مراحل انجام فعالیت ها به روش تحلیل فعالیت همراه با تصاویر زنجیره ای، تدوین شده است و همکاران ارجمند می توانند در طراحی برنامه ریزی آموزشی از آن استفاده نمایند.
- در برخی از دروس، به تناسب موضوع، به نکات ایمنی اشاره شده است که رعایت آن از سوی دانش آموزان و مربیان مورد تأکید می باشد.
- در جمع بندی، کل فرایند کار به صورت خلاصه تدوین شده است تا دانش آموز تصویر کلی از محتوای هر درس به دست آورد.
- به منظور انعطاف در برنامه درسی، فعالیت های تکمیلی پیش بینی شده است تا برای دانش آموزان مستعد و علاقمند فرصت تمرین و ممارست بیشتری فراهم شود.
- در برخی واحدهای کاری، فعالیت هایی تحت عنوان «گفت و گو کنید» طراحی شده است که موجب افزایش تعامل بین دانش آموزان، توسعه دانش و تقویت کاربرد واژگان مربوط به کار می شود.
- در بخش خودآزمایی کتبی، سؤالاتی مطرح شده که موجب تمرکز بیشتر دانش آموزان بر دانش و معلومات مورد نیاز برای انجام کار می شود.
- با توجه به اهمیت انجام کارهای گروهی و استفاده بهینه از ظرفیت خاص هر دانش آموز، فعالیت های عملی طراحی شده است که با راهنمایی مربی، وظایف متناسب با توانمندی اعضای گروه بین آنها تقسیم شده و باعث می شود تمامی دانش آموزان در تولید یک محصول مشارکت داشته و احساس خود ارزشمندی نمایند.

ارزش یابی

ارزش یابی این درس به صورت عملی، کتبی و مشاهده ای انجام می شود.

سخنی با دانش آموزان

هنر خیاطی یکی از مهارت های کاربردی می باشد که یادگیری آن علاوه بر افزایش توانمندی شما، می تواند به عنوان ابزاری برای دستیابی شما به اشتغال باشد.

عنوان کتاب شما «دوخت سرویس آشپزخانه» است، محتوای این کتاب درباره آموزش برش و دوخت سرویس پارچه ای آشپزخانه است در درس های مختلف این کتاب با نحوه استفاده از انواع ابزار تجهیزات، مواد مصرفی و انتخاب الگوی مناسب، انتقال الگو، برش پارچه، دوخت و اتوکاری آشنا می شوید. به طور حتم شما این مهارت را بر اساس علاقه، توانایی و استعداد خود و پس از مشورت با اولیاء مدرسه و خانواده انتخاب کرده اید ولی صرف انتخاب، باعث موفقیت شما در طی کردن دوره متوسطه حرفه ای و بعدها اشتغال در بازار کار نمی شود، بلکه باید در دوران تحصیل خود در انجام کارها علاقه، پشتکار، دقت و سرعت نشان دهید. در زیر به برخی موارد که باید مورد توجه قرار گیرد، اشاره می شود:

- تلاش کنید تمام مراحل برش و دوخت سرویس های پارچه ای آشپزخانه را از ابتدا تا انتها به درستی انجام دهید.
- با حوصله و دقت تمرین ها را انجام دهید و در مواقع لزوم برای رسیدن به نتیجه بهتر، تمرین ها را بارها تکرار کنید.
- با کمک و راهنمایی مربی در حین کار، استعداد و توانایی خود را در بخش های مختلف شناسایی کنید.
- در هنگام انجام کارهای گروهی، در بخش هایی فعالیت کنید که باعث بهتر شدن محصول کار و سرعت در انجام کار گروهی می شود.
- در استفاده از ابزار و تجهیزات به نکات ایمنی و بهداشتی توجه کنید.
- در مصرف مواد صرفه جویی کنید.
- از لوازم شخصی خود به دقت نگهداری کنید.
- مهارت های آموزش دیده را تا حد امکان در خانه نیز انجام دهید.
- در انجام مهارت های آموزش دیده با بازدید از مراکز خرید، مشاهده مجلات خیاطی، جستجو در اینترنت و مشورت با افراد خبره در بین بستگان، آشنایان حتی الامکان نوآوری داشته باشید.
- جدول هایی که در قسمت های مختلف کتاب درج شده است، مربوط به نحوه انجام کارها به صورت فردی و گروهی می باشد بنابر این در تکمیل آن ها نهایت دقت را به خرج دهید.

موفق باشید

اهداف رفتاری مشترک

از فراگیر انتظار می رود در پایان آموزش به اهداف زیر دست یابد.

«شروع کار»

- دستگاه تهویه و لامپ های مورد استفاده در حین کار را روشن کند.
- روپوش ، کفش ، سربند مخصوص کارگاه را بپوشد.
- وسایل و مواد مورد نیاز را بطور مناسب بر روی میز کار بچیند.

«حین کار»

- پشت و روی پارچه را با صابون علامت گذاری کند.
  - پارچه را با توجه به نوع کار بصورت یک لایه یا دو لایه بر روی میز کار پهن کند.
  - الگو را از قسمت طول پارچه با توجه به خط راستا به طور صحیح نصب کند.
  - شکل الگو، نقاط موازنه و اضافه درز را بر روی پارچه علامت گذاری کند.
  - از روی خطوط علامت گذاری شده ، پارچه را برش بزند.
  - با توجه به نوع کارش، ماشین دوخت خانگی همه کاره و راسته دوز را آماده کند.
- (برداشتن در پوش، تمیزکاری قبل از شروع کار ، گذاشتن پدال در جای مناسب روشن کردن ماشین دوخت ، نخ کردن، سوزن گذاشتن، تنظیم کشش نخ تنظیم درجه دوخت ، گذاشتن پایه)
- در صورت لزوم اطراف کار را سردوزی کند.
  - کار را با علاقه، پشتکار و مداومت در کار انجام دهد.
  - در مصرف مواد صرفه جویی کند.

«پایان کار»

- ماشین دوخت و اتورا در خاموش کند و دو شاخه را از پریز بیرون آورد.
- با همکاری دیگر فراگیران ابزار و وسایل را در جای مناسب خود قرار دهد.
- با همکاری دیگر فراگیران ماشین های دوخت، اتو، میز کار و محیط کارگاه را نظافت کند و اضافات کار را در سطل بازیافت بریزد.

خیاطی یکی از لذت بخش ترین فعالیت‌ها می‌باشد، زیرا می‌توان با ساده‌ترین ابزار و مواد زیباترین و مفیدترین وسایل و البسه را تهیه کرد به طور مثال در زمان‌های قدیم که هیچ گونه امکاناتی نبود، افراد به جای پارچه، نخ و سوزن از پوست و استخوان حیوانات استفاده و به وسیله دوخت‌های دستی ساده؛ لباس کفش، خیمه، بادبان قایق و... تهیه می‌کردند.

دانش‌آموز عزیز آیا شما هم تمایل دارید که با ساده‌ترین دوخت‌ها، وسایل کاربردی و زیبا تهیه کنید؟ در این کتاب با بخشی از دوخت راسته دوزی تحت عنوان «دوخت سرویس آشپزخانه» آشنا می‌شوید.

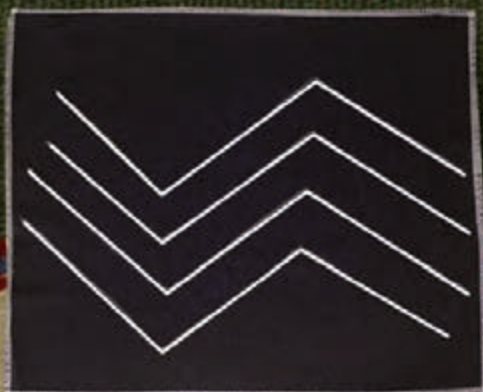

به آن دسته از کارهای خیاطی که در آن‌ها از خطوط مستقیم، منحنی و شکسته استفاده می‌شود راسته دوزی می‌گویند. دواخت‌های سرویس آشپزخانه، کوسن و روبالشتی نیز جزو دواخت‌های راسته دوزی می‌باشند.

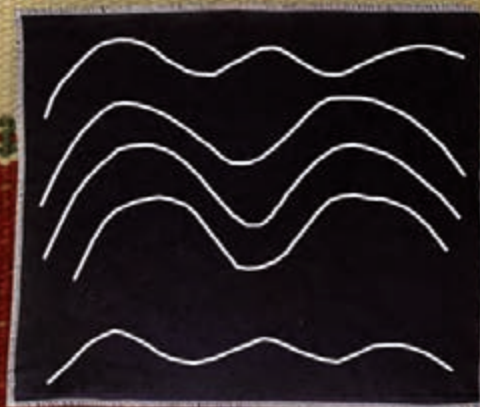
تصویر دواخت مستقیم افقی

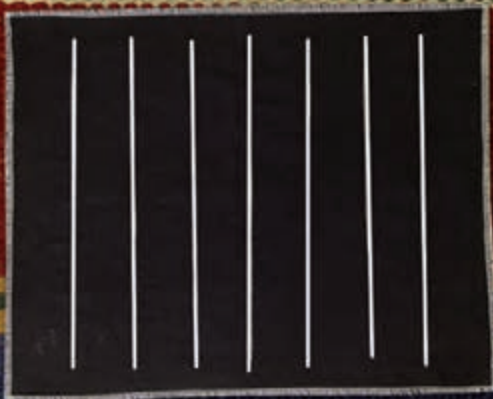
تصویر دواخت شکسته

تصویر دواخت منحنی

تصویر دواخت مستقیم عمودی

دواخت انواع دستمال آشپزخانه، پیش بند، دستگیره، دم‌کنی، رویه قوری، دستکش فر، جاسیخی، جای نان دستگیره یخچال و ... نیز جزو سرویس آشپزخانه می‌باشند.

درس ۱

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت دستمال آشپزخانه

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. دستمال آشپزخانه را با توجه به الگوی آماده برش بزند.
۲. دستمال آشپزخانه را سردوزی کند.
۳. یک دستمال آشپزخانه را به طور مستقل بدوزد.

برش و دوخت دستمال آشپزخانه

دستمال آشپزخانه یکی از وسایل کاربردی در هر آشپزخانه ای است که از آن برای نظافت ، خشک کردن و حفاظت از وسایل آشپزخانه استفاده می شود.

وسایل و مواد مورد نیاز

- پارچه از جنس نخی ، پنبه ای یا حوله ای ظریف گلدار یا ساده
- الگوی آماده دستمال آشپزخانه
- ملزومات خیاطی

الگوی دستمال آشپزخانه

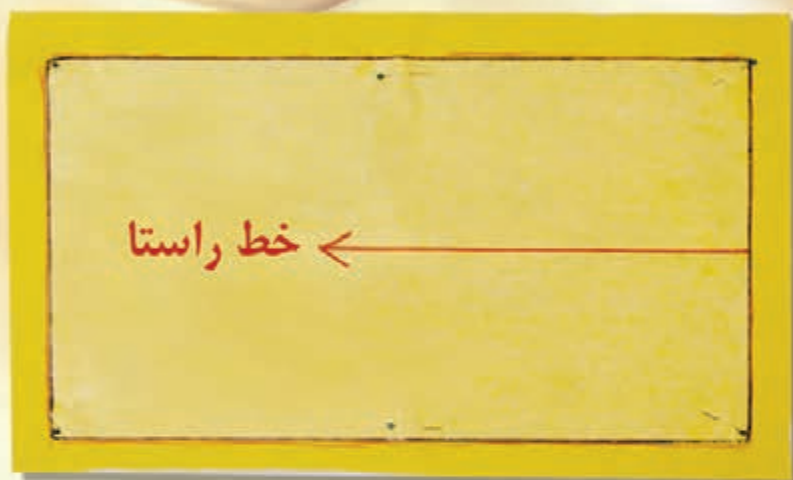
خط راست

بیم گبر ۳۳۳۳۳۳۳۳

۲۰ سانتی متر

(۱) پارچه را از طرف رو روی میز پهن کنید و الگو را روی آن نصب کنید.

(۲) دور الگو را با صابون علامت گذاری کنید سپس برش بزنید.

۳) دور دستمال آشپزخانه را سردوزی کنید.

تصویر کار نهایی

فعالیت تکمیلی ۱

در گوشه‌ی دستمال آشپزخانه‌ای که تهیه کرده‌اید یک طرح تکه‌دوزی بچسبانید یا گلدوزی کنید.

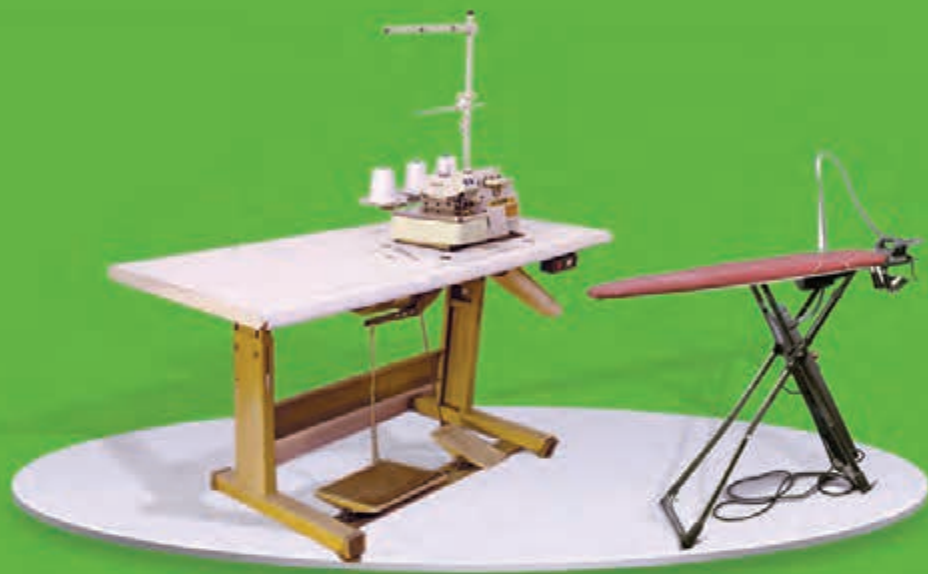
بحث گروهی

از دستمال آشپزخانه برای چه کارهایی می‌توان استفاده کرد؟
برای حفظ بهداشت دستمال‌های آشپزخانه چه باید کرد؟
آیا شما با دوخت نوع دیگری از دستمال آشپزخانه آشنا هستید
آن را برای دوستان خود توضیح دهید.

در بیشتر فعالیت های خیاطی از ابزار، مواد مصرفی و تجهیزات مشترکی استفاده می شود. که در این کتاب از آن ها با عنوان ملزومات خیاطی نام برده می شود.

تجهیزات

ابزار

مواد مصرفی

ملزومات كشیدن الگو

درس ۲

هدف‌های رفتاری برش و دوخت پیش بند

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. پارچه را به صورت دولاب‌برش بزند.
۲. مشمع را مطابق پارچه برش بزند.
۳. پارچه و مشمع را به یکدیگر متصل و سپس نوار دوزی کند.
۴. قسمت‌های مختلف پیش بند را به ترتیب صحیح، نوار دوزی کند.
۵. یک پیش بند را به طور مستقل بدوزد.

برش و دوخت پیش بند

استفاده از پیش بند نشانه تمیزی و با سلیقه بودن فرد است زیرا از کثیفی و خیس شدن لباس به هنگام آشپزی و نظافت جلوگیری می کند.

وسایل و مواد مورد نیاز

- پارچه پنبه ای
- نوار اریب به مقدار لازم
- آستری از جنس مشمع ظریف
- الگوی آماده پیش بند
- ملزومات خیاطی

الگو پیش بند

خط راستا

۲۸ سانتی متر

۲۸ سانتی متر

۱) پارچه را از روی آن را به صورت دولا روی میز پهن کنید.

۲) الگو را با توجه به خط راستا و نقاط موازنه بر روی پارچه نصب کنید.

۳) دور الگو را با یک و نیم سانتی متر اضافه درز، علامت گذاری کنید و برش بزنید.

۴) پارچه برش خورده را بر روی پارچه مشمایی قرار داده و علامت گذاری کنید. و مشمع را برش بزنید.

نکته!

از آن جایی که ممکن است پس از شست و شوی پیش بند پارچه پیش بند آب برود. بهتر است قبل از برش، پارچه شسته شود یا از پارچه هایی که آبرفت ندارند، استفاده شود.

۵) پارچه برش خورده و مشمع را با استفاده از سوزن ته گرد یا دوخت کوک به هم وصل کنید.

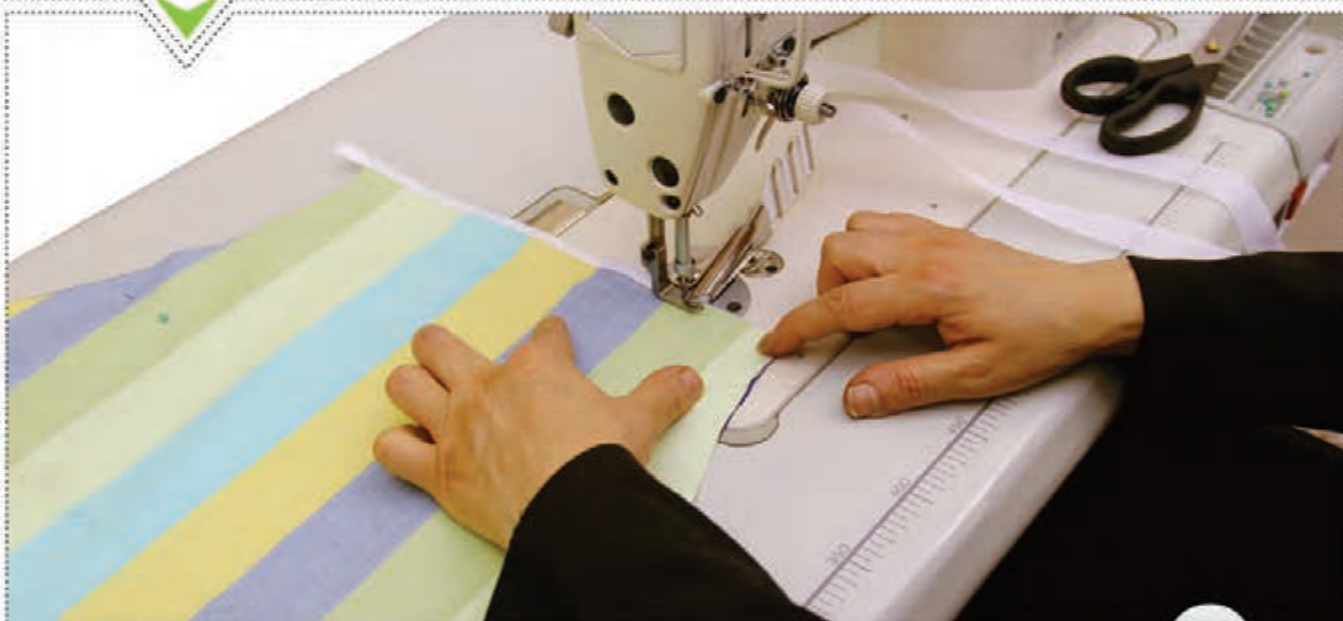

دوخت

(۱) پایین دامن پیش بند را نواردوزی کنید.

(۲) بالای پیش بند را نواردوزی کنید.

نکته ایمنی؛

به فاصله مناسب انگشتان تا سوزن چرخ خیاطی توجه کنید

۳) ۵۰ سانتی متر نوار اریب را به صورت بندینک نواردوزی کنید. (کمر بند پیش بند)

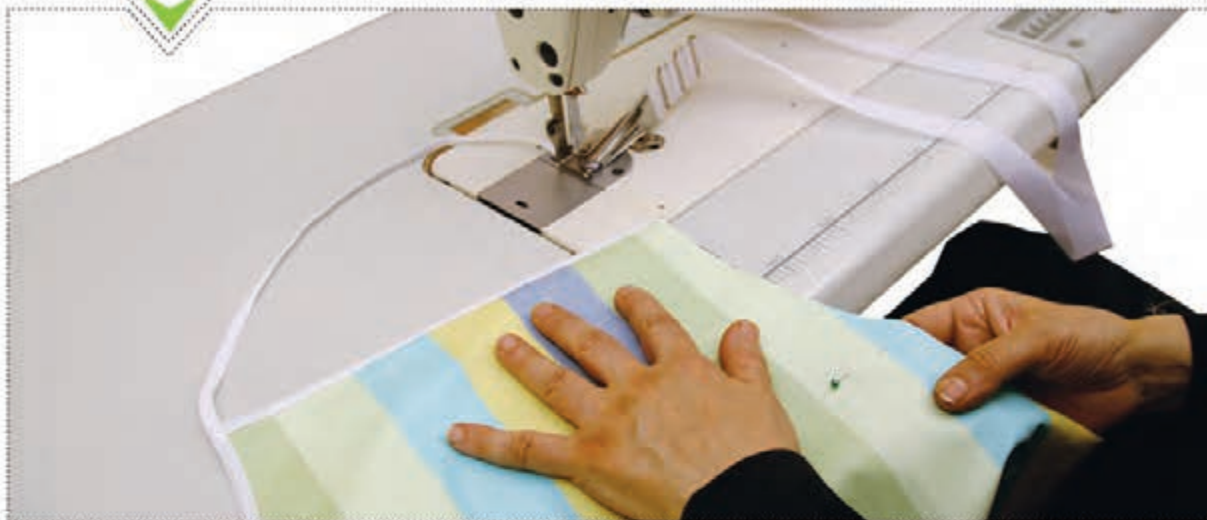

۴) ادامه بندینک را به حلقه پیش بند وصل کنید.

۵) ۵۰ سانتی متر از ادامه ی نوار اریب را به صورت بندینک چرخ کنید. (حلقه گردن)

۶) ادامه نوار را به بالای حلقه وصل کنید و طرف دیگر حلقه پیش بند را نوار دوزی کنید.

۷) در پایان ادامه ی نوار اریب را به صورت بندینک بدوزید. (کمر بند پیش بند)

آموزش مهارت
دوخت سرویس
آشپزخانه

جمع بندی

برای دوخت پیش‌بند احتیاج به پارچه پنبه‌ای، مشمع نازک و نوار اریب داریم. الگوی آماده ما در واقع نیمی از پیش‌بند است به همین دلیل آن را بر روی دولای بسته پارچه می‌اندازیم ولی به هنگام برش آستری باید پارچه برش خورده را به صورت باز بر روی مشمع قرار دهیم سپس نوار دوزی دور کار را انجام می‌دهیم.

فعالیت تکمیلی ۱

برای پیش‌بند خود، یک جیب به شکل و اندازه دلخواه برش بزنید سپس روی آن را تکه دوزی یا گلدوزی کرده به پیش‌بند وصل کنید.

فعالیت تکمیلی ۲

با استفاده از پارچه ضدآب و الگوی آماده ارائه شده در این درس، پیش‌بند یک لایه تهیه کنید.

بحث گروهی

به نظر شما چرا لازم است برای پیش‌بند از آستری مشمع استفاده کرد؟
در چه مواردی می‌توان پیش‌بند را بدون مشمع دوخت؟
چرا الگوی پیش‌بند را باید از طرف روی پارچه، علامت گذاری کرد؟

۱. برای برش پیش بند، بهتر است الگو را ..... پارچه قرار می‌دهیم؟

۲. برای جلوگیری از خیس شدن لباس، از پیش بند ..... استفاده می‌شود.

۳. آیا پارچه مشمع نیاز به دوخت سردوز دارد؟

۴. یکی از راه‌های تشخیص پشت و روی پارچه چیست؟

الف) ترکی پارچه

ب) عرض پارچه

ج) بیراهه پارچه

۵. کدام قسمت پیش بند در ابتدا نواردوزی می‌شود؟ در شکل مشخص کنید.

تمرین عملی «دوخت پیش بند»

پس از دوخت پیش بند به صورت انفرادی، تشکیل گروه دهید و بر

اساس توانمندی و علائق خود، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید:

- انتقال و نصب الگو

- برش و وصل پارچه و مشمع

- دوخت نوار و بندینک

مفصول کارگروهی خود را، با کارگروه های دیگر مقایسه کنید.

درس ۳

هدف‌های رفتاری برش و دوخت رویه قوری

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. پارچه را به صورت دو لایه از قسمت رویه پارچه پهن کند.
۲. پارچه، آستری و پشم شیشه را برش بزند.
۳. پشم شیشه را بین دو لایه پارچه و آستری قرار دهد.
۴. بندینک حلقه شده را بر روی نقطه موازنه نصب کند.
۵. دوخت دو تکه آماده شده رویه قوری را انجام دهد.
۶. پس از پشت و رو کردن، قسمت پایین رویه قوری را نوار دوزی کند.
۷. یک رو قوری را به طور مستقل بدوزد.

روقوری علاوه بر زیبایی گرمای قوری را حفظ می کند و سبب می شود که چای زودتر دم بکشد و در مصرف انرژی صرفه جویی شود.

وسایل و مواد مورد نیاز

الگوی آماده

پارچه پنبه‌ای

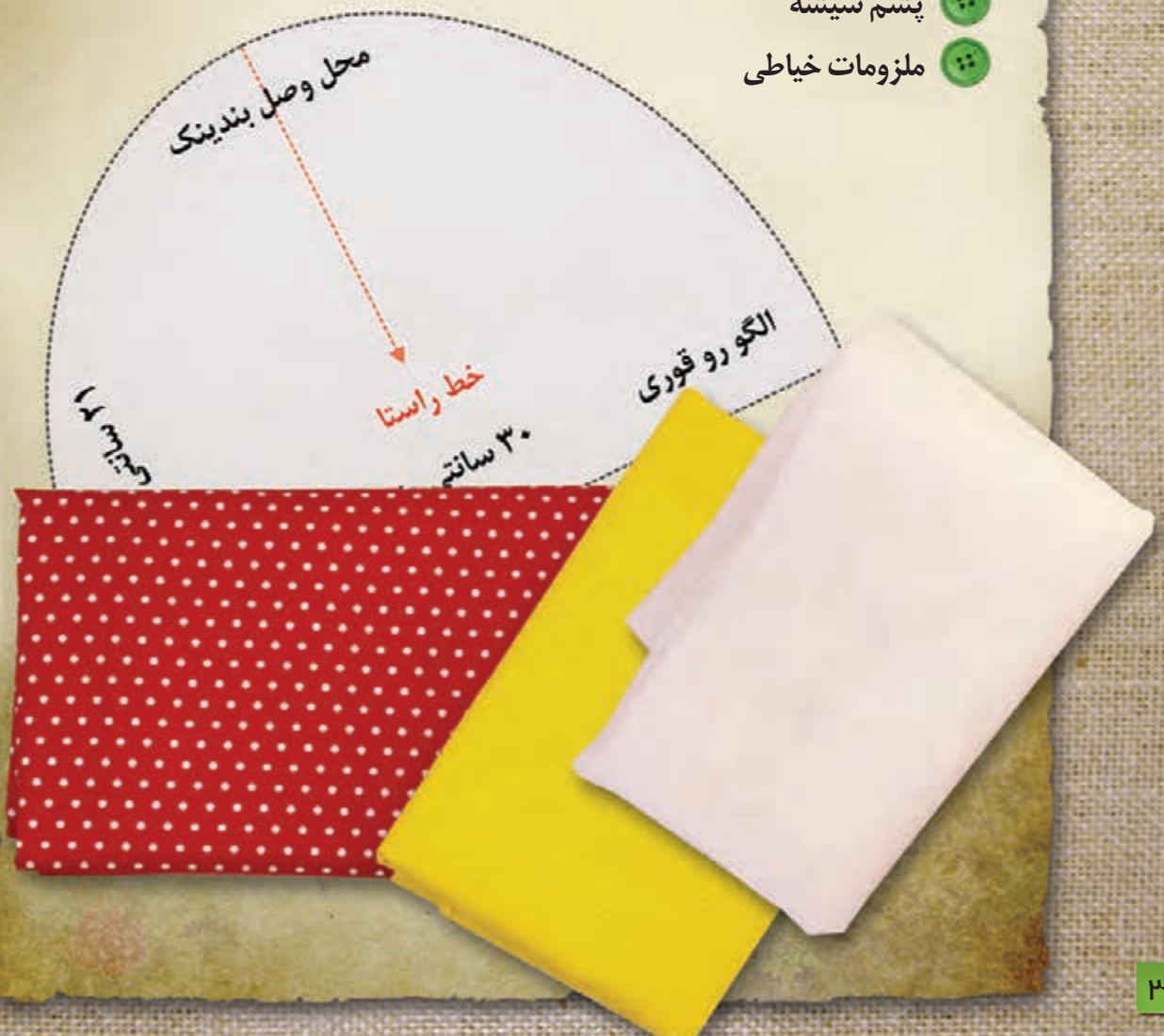
پارچه آستری از جنس چلوار

پشم شیشه

ملزومات خیاطی

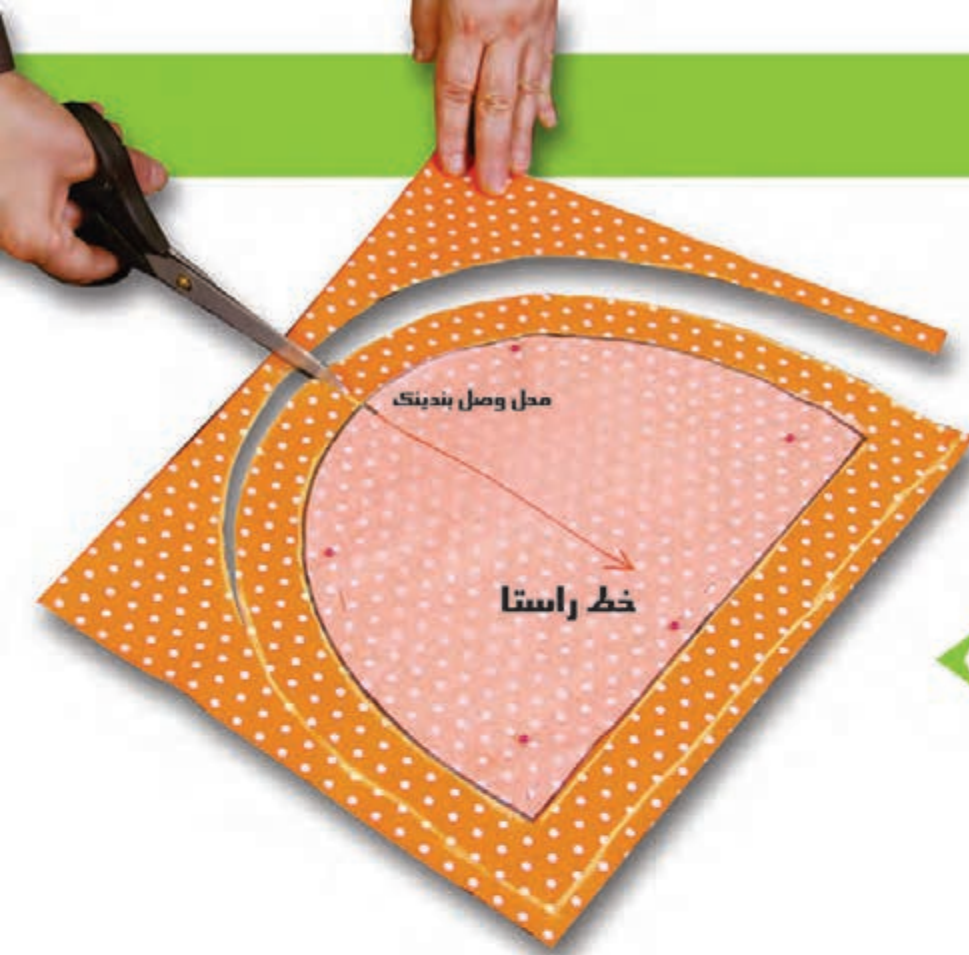

۱) پارچه را به صورت دولا تا کنید به طوری که روی پارچه بیرون باشد.

۲) الگو را روی پارچه با سوزن ته گرد یا وزنه ثابت کنید و با صابون علامت گذاری کنید.

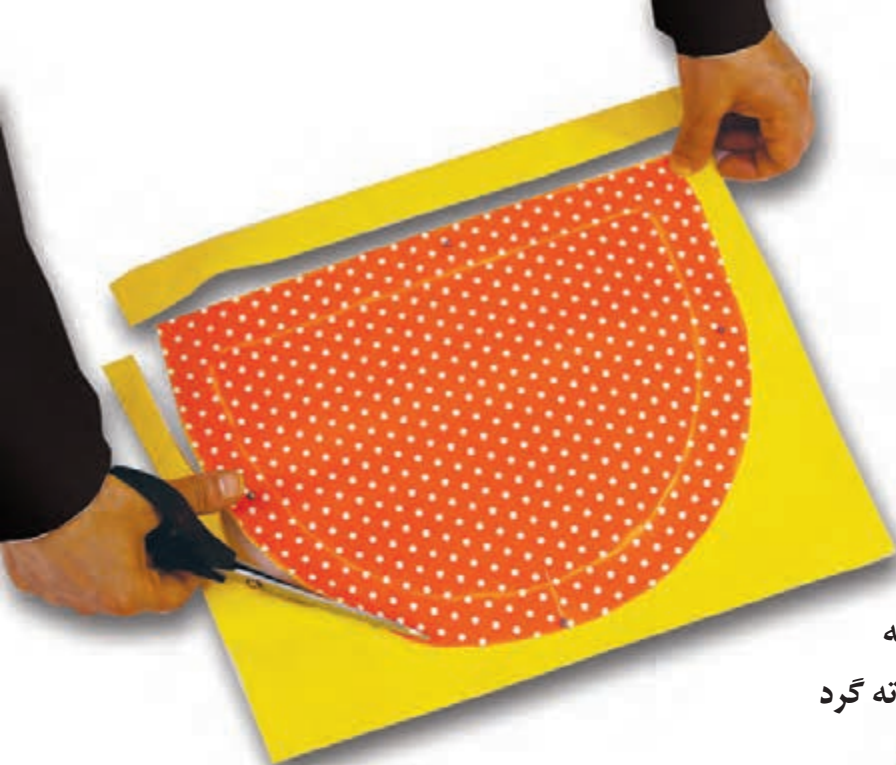

۳) سه سانتی متر جای دوخت بگذارید و برش بزنید.

۴) پارچه بریده شده را ۲ بار بر روی پشم شیشه بگذارید و با سوزن ته گرد ثابت کنید و برش بزنید.

۵) پارچه بریده شده را روی دو لایه پارچه آستری بگذارید و با سوزن ته گرد ثابت کنید و برش بزنید.

۶) پشم شیشه را بین دو لایه رویه و آستری قرار دهید و با سوزن ته گرد ثابت کنید.

۱) لایه‌های آماده شده دوطرف روپوری را به طور جداگانه سردوزی کنید.

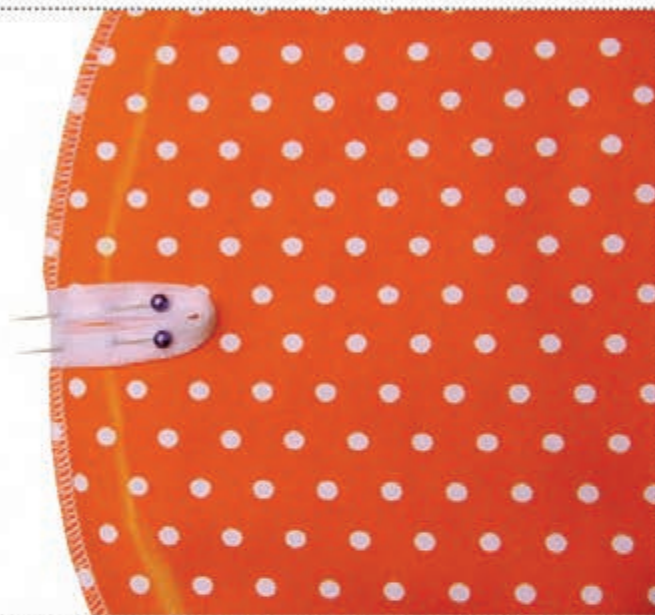

۲) یک بندینک به طول ۸ سانتی متر آماده کنید و آن را به صورت حلقه در آورید.

۳) بندینگ را به بالای یک تکه از روپوری وصل کنید و با سوزن ته گرد ثابت کنید.

۴) تکه ها را با توجه به نقاط موازنه به همدیگر وصل کنید و دوخت آن را انجام دهید.

۵) کار انجام شده را پشت و رو کنید، سپس آن را اتو کنید.

۶) نوار دوزی پایین رو قوری را به صورت دستی یا با استفاده از ماشین دوخت انجام دهید.

جمع‌بندی

برای دوخت رو قوری علاوه بر پارچه رویه به پشم شیشه و آستری نیز نیاز داریم. برای برش دولایه رویه از الگوی آماده استفاده می‌کنیم سپس پشم شیشه و آستری را مطابق رویه برش می‌دهیم. پس از نصب دقیق بندینک بر روی نقطه موازنه دو تکه رو قوری را با استفاده از ماشین دوخت به همدیگر وصل و کار را پشت و رو می‌کنیم. نوار دوزی پایین رو قوری آخرین مرحله‌ی کار است.

فعالیت تکمیلی ۱

یک رو قوری را تکه دوزی یا گلدوزی کنید. این کار تزئینی را پس از برش و قبل از دوخت انجام دهید.

فعالیت تکمیلی ۲

با استفاده از الگوی آماده‌ای که مربی در اختیار شما قرار می‌دهد، مراحل برش و دوخت رو قوری « چهار تکه » را مانند رو قوری « دو تکه » انجام دهید.

بحث گروهی

با دوستان خود در مورد فواید استفاده از رو قوری صحبت کنید.

خود آزمایی

۱. برای برش رو قوری پارچه را به صورت ..... پهن می کنیم و الگو را روی آن قرار می دهیم.

۲. برای دوخت رویه قوری بجای پارچه پنبه ای می توان از پارچه ..... استفاده کرد.

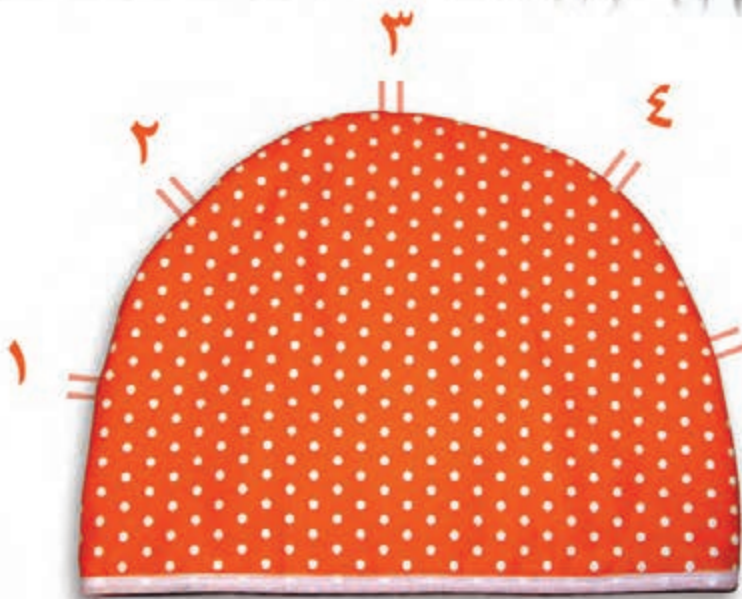
۳. برای دوخت رو قوری از چه موادی بین پارچه و آستر استفاده می کنیم؟

الف) پلاستیک

ب) پشم شیشه

ج) مقوا

د) خرده پارچه

۴. بهترین محل دوخت بندینک کدام شماره است؟

تمرین عملی «دوخت رو قوری»

پس از تشکیل گروه، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید:

نصب و انتقال الگو

برش و وصل پارچه، پشم شیشه و آستری

نوار دوزی و وصل بندینک

درس ۴

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت دم‌کنی دورکش دار و تزئینی

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. خطوط مشخص شده بر روی الگو را بر روی پارچه انتقال دهد. (دورکش دار و تزئینی)
۲. محل علامت گذاری شده را به وسیله بشکاف باز کند. (دورکش دار)
۳. با استفاده از سنجاق قفلی کش را از لیفه عبور دهد و گره بزند. (دورکش دار)
۴. لایه‌های پارچه‌ای و پشم شیشه را با توجه به نقاط موازنه به یکدیگر وصل، سردوزی و نواردوزی کند. (تزئینی)
۵. دم‌کنی آماده شده را اتو کند. (دورکش دار و تزئینی)
۶. دم‌کنی دورکش دار و تزئینی را به طور مستقل بدوزد.

برش و دوخت دم کنی دور کش دار

دم کنی یکی از وسایل سرویس آشپزخانه است استفاده از آن باعث می شود حرارت، بو و طعم محتویات درون ظرف حفظ شود و بخار حاصل از پخت روی غذا نریزد.

وسایل و مواد مورد نیاز

پارچه رویه و آستری پنبه ای

الگوی آماده دم کنی

ملزومات خیاطی

نوار اریب

کش با پهنای یک سانتی متر

کاربن رنگی

۱) پارچه را به صورت یک لایه پهن کنید. سپس الگو را بر روی پارچه ثابت کنید.

۲) یک سانتی متر جای دوخت بگذارید دور تا دور الگو را با صابون علامت گذاری کرده و برش بزنید.

۳) پارچه را با استفاده از سوزن ته گرد (یا وزنه) بر روی آستر نیز قرار دهید و آستری را برش بزنید.

نکته ایمنی؛

پس از برش با قیچی، لبه های آن را ببندید و در جای مخصوص خود بگذارید.

۴) خطوط مشخص شده بر روی الگو را با استفاده از کاربن بر روی آستری منتقل کنید.

دانش آموز عزیز با توجه به نمونه تصویر، برای جمع آوری
دست سافته‌های خود یک پوشه‌ی کار تهیه کن
روی پوشه‌ی کار نیز مشخصات زیر را بنویس:

نام آموزشگاه: .....

نام رشته‌ی مهارتی: .....

پایه تحصیلی: .....

نام مربی: .....

نام و نام خانوادگی: .....

سال تحصیلی: .....

۵) پارچه و آستری را با توجه به نقاط موازنه بر روی هم قرار دهید سپس به وسیله سوزن ته گرد یا دوخت کوک ساده ثابت کنید.

(۱) دور دم کنی را با استفاده از ماشین دوخت خانگی بدوزید.

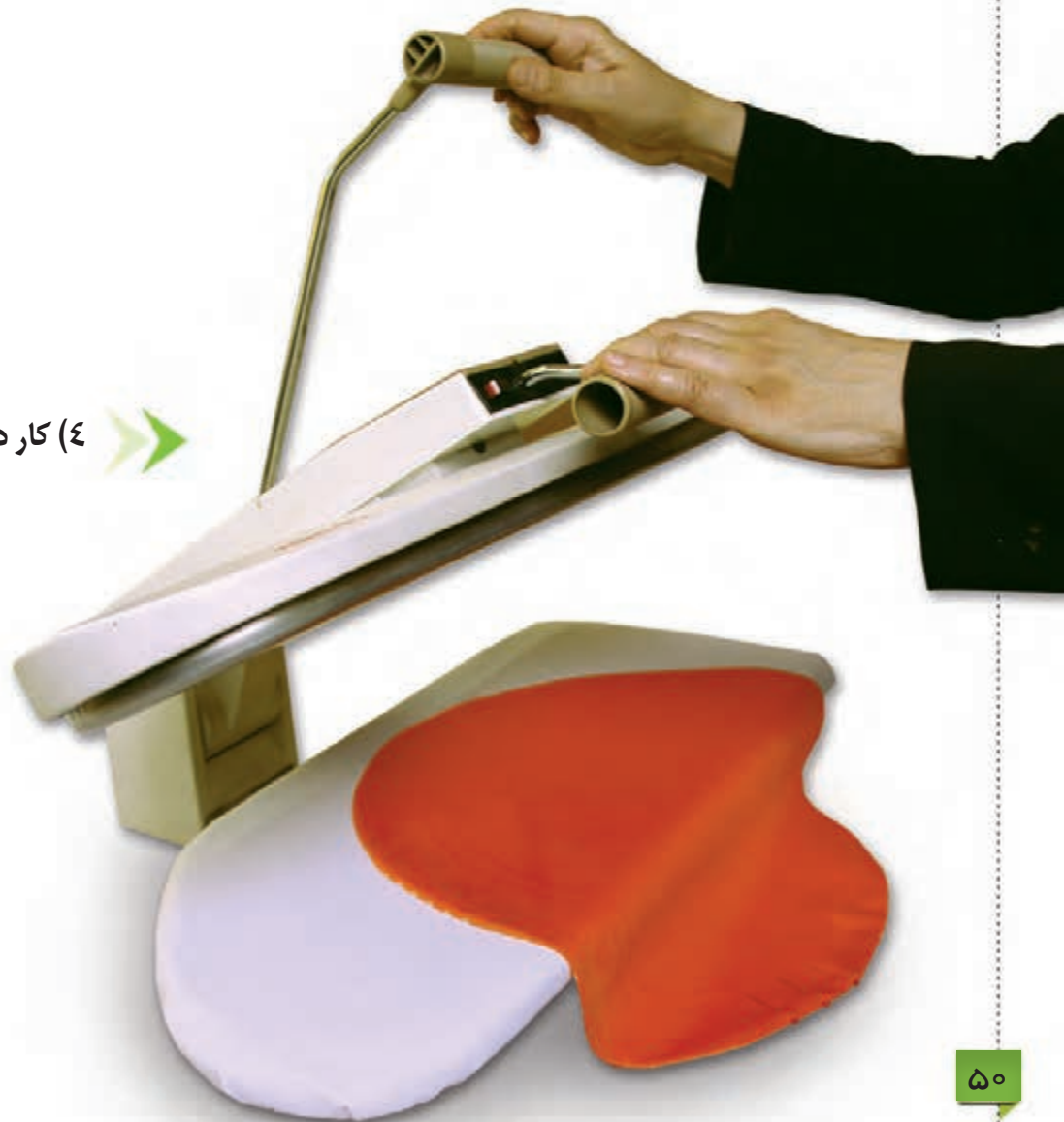
(۲) قسمتی از دوخت را باز بگذارید.

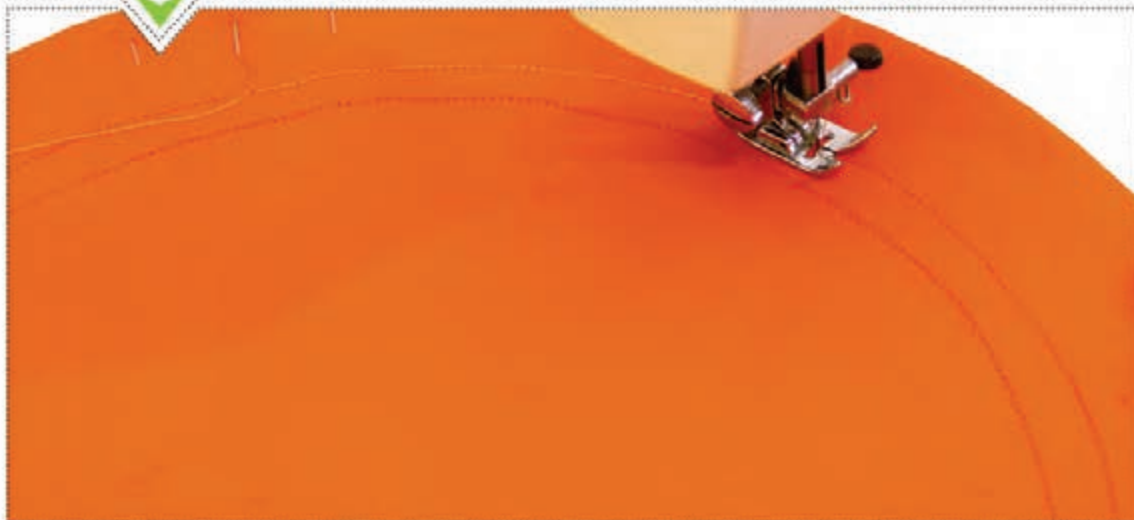
۳) کار را پشت و رو کنید.

۴) کار دوخته شده را اتو کنید.

۵) خطوط مشخص شده توسط کاربن را چرخ کاری کنید. (قسمتی از دوخت را باز بگذارید).

۶) با استفاده از سنجاق قفلی کش را از درون لیفه عبور داده و دو سر کشی را بدوزید.

۷) در پایان قسمت دوخته نشده را بدوزید.

پس از برش دم کنی، برای تزئین کار می توانید لبه دم کنی را تور دوزی یا روبان دوزی کنید.

معمولاً دم کنی ها در سه سایز تهیه می شود. شما هم با توجه به سایز یکی از قابلمه های موجود در منزل یک دم کنی تهیه کنید.

جمع بندی

برای دوخت دم کنی دور کش دار از دو لایه رویه و آستری استفاده می کنیم
دم کنی را برش می زنیم هنگام دوخت دور دم کنی حدود ۴ الی ۵ سانتی متر
را نمی دوزیم و از همان محل دم کنی را به طرف رو برمی گردانیم و از
روی علامتگذاری لیفه را می دوزیم سپس کش را از داخل لیفه رد
می کنیم و دو سر کش را وصل و قسمت دوخت نشده را می دوزیم.

وسایل و مواد مورد نیاز

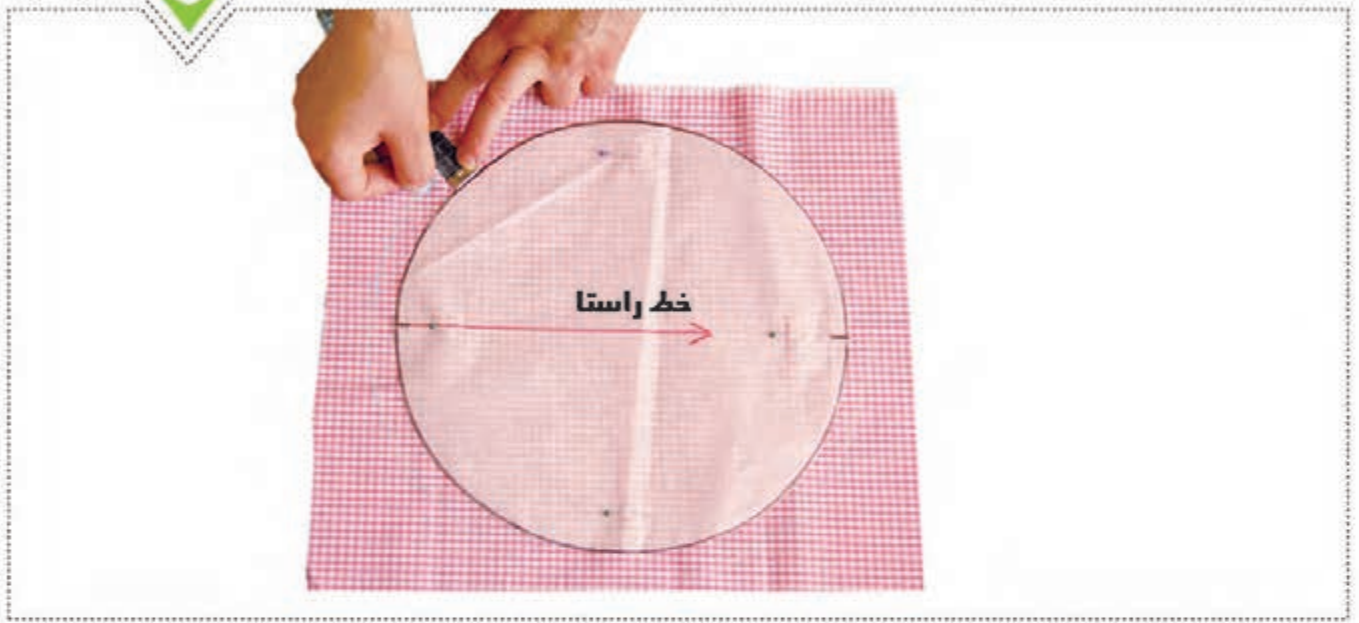
- پارچه رویه و آستری پنبه ای
- الگوی آماده دم کنی
- پشم شیشه
- نوار اریب
- ملزومات خیاطی

۱) پس از قرار دادن الگوری پارچه، دور آن را یک و نیم سانتی متر اضافه درز علامت گذاری کنید و برش بزنید.

۲) پارچه را بر روی پشم شیشه و سپس آستری قرار دهید و برش بزنید.

نکته؛

بهتر است قبل از دوخت، روی دم گسی را با تکه دوزی و گلدوزی یا چاپ پارچه تزئین کنید.

۳) پشم شیشه را بین دو لایه پارچه قرار دهید و با سوزن ته گرد ثابت کنید.

۱) دور دم کنی را سردوزی کنید.

۲) دور دم کنی را با نوار اریب بدوزید.

۳) ادامه نوار اریب را به صورت حلقه درآورید.

۴) با چند بار رفت و برگشت دوخت را محکم کنید. (محکم کاری)

بحث گروهی

همان‌طور که می‌دانید دم‌کنی را در سایزهای مختلف تهیه می‌کنند، آیا می‌دانید این اندازه‌ها چگونه به دست می‌آید؟

« فعالیت تکمیلی ۲ »

مزایا و معایب دم‌کنی‌های دور‌کشدار و تزئینی را با هم مقایسه کنید و با همکاری گروه جدول زیر را کامل کنید.

معایب	مزایا	
		دم‌کنی دور‌کشدار
		دم‌کنی تزئینی

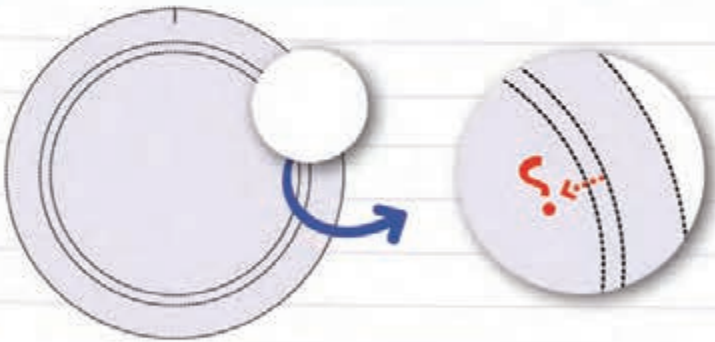
جمع‌بندی

برای دوخت دم‌کنی تزئینی از سه لایه رویه، پشم شیشه و آستری استفاده می‌کنیم، پشم شیشه را بین دولایه رویه و آستری قرار می‌دهیم و و آن را سردوزی می‌کنیم سپس دور کار را نواردوزی می‌کنیم.

خود آزمایی

۱. هنگام دوخت دم‌کنی چند سانتی متر جای دوخت برای رد کردن کش می‌گذاریم؟

الف) ۳ سانتی متر

ب) ۱/۵ سانتی متر

ج) ۵ سانتی متر

د) ۶ سانتی متر

۲. در دوخت دم‌کنی تزئینی قبل از نواردوزی چه کاری را انجام می‌دهیم؟

الف) دم‌کنی را سردوزی می‌کنیم.

ب) دور دم‌کنی را با دست پس‌دوزی می‌کنیم.

ج) دور دم‌کنی را با ماشین دوخت شلال می‌زنیم.

د) نوار را با سنجاق ته‌گرد به دور دم‌کنی نصب می‌کنیم.

خود آزمایی

۳) کدام یک از موارد زیر برای تعیین اندازه دم کنی بکار می رود؟

الف) اندازه درب قابلمه

ب) در حدود ۵ الی ۱۰ سانتیمتر بزرگتر از درب قابلمه

ج) در حدود ۵ الی ۱۰ سانتیمتر کوچکتر از درب قابلمه

د) بدون در نظر گرفتن اندازه درب قابلمه

۴) در دم کنی تزئینی علاوه بر دو لایه پارچه از ..... استفاده می کنیم.

تمرین عملی «دوخت دم کنی دور کش دار»

پس از تشکیل گروه، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید:

- نصب و انتقال الگو

- برش پارچه و آستری

- دوخت درزها و لیفه‌ها

- رد کردن کش از لیفه

درس ۵

هدف‌های رفتاری برش و دوخت دستگیره

۱. با استفاده از خط کش و صابون خطوط مخصوص ابر دوزی را بر روی پارچه مشخص کند.
۲. خطوط مشخص شده بر روی دستگیره برش خورده را ابر دوزی کند.
۳. بندینک حلقه شده را به گوشه دستگیره وصل کند.
۴. دور دستگیره را توسط نوار اریب و بندینک بدوزد.
۵. یک دستگیره را به طور مستقل بدوزد.

استفاده از دستگیره باعث می‌شود، حرارت و محتویات درون ظرف و بخار حاصل از پخت، بر روی دست نریزد و انگشتان تماس مستقیم با ظروف داغ نداشته باشند.

وسایل و مواد مورد نیاز

پارچه پنبه‌ای

الگوی آماده

پشم شیشه

ملزومات خیاطی

نوار اریب به مقدار لازم

پایه ابر دوزی

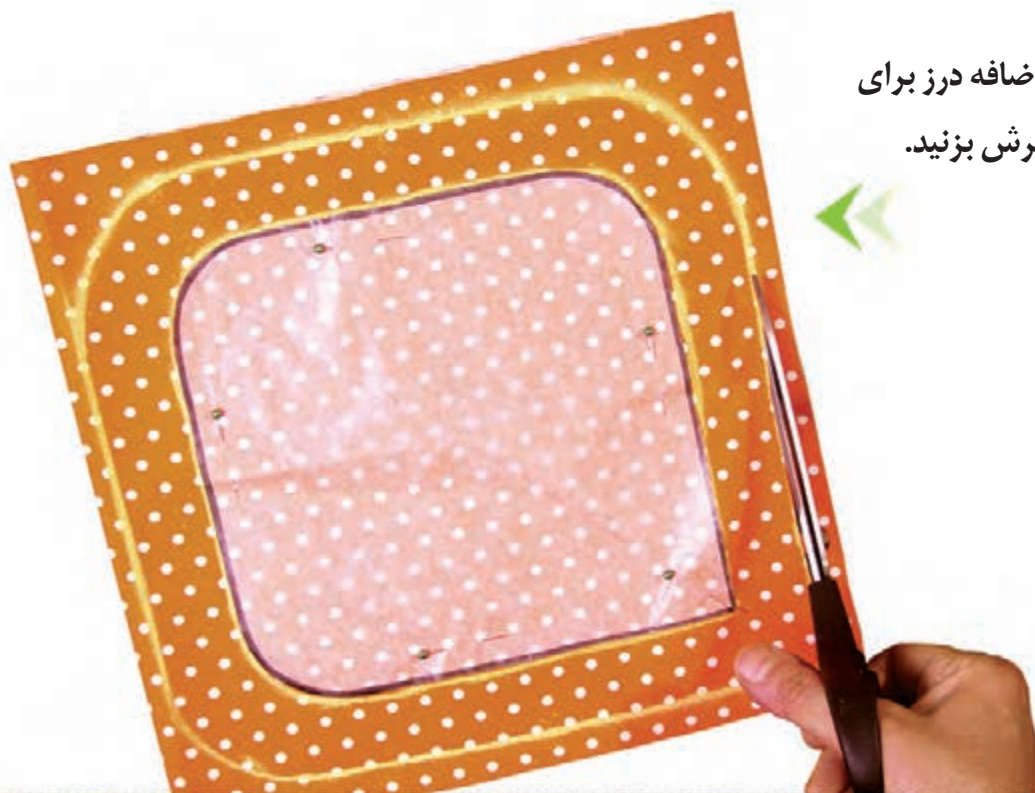

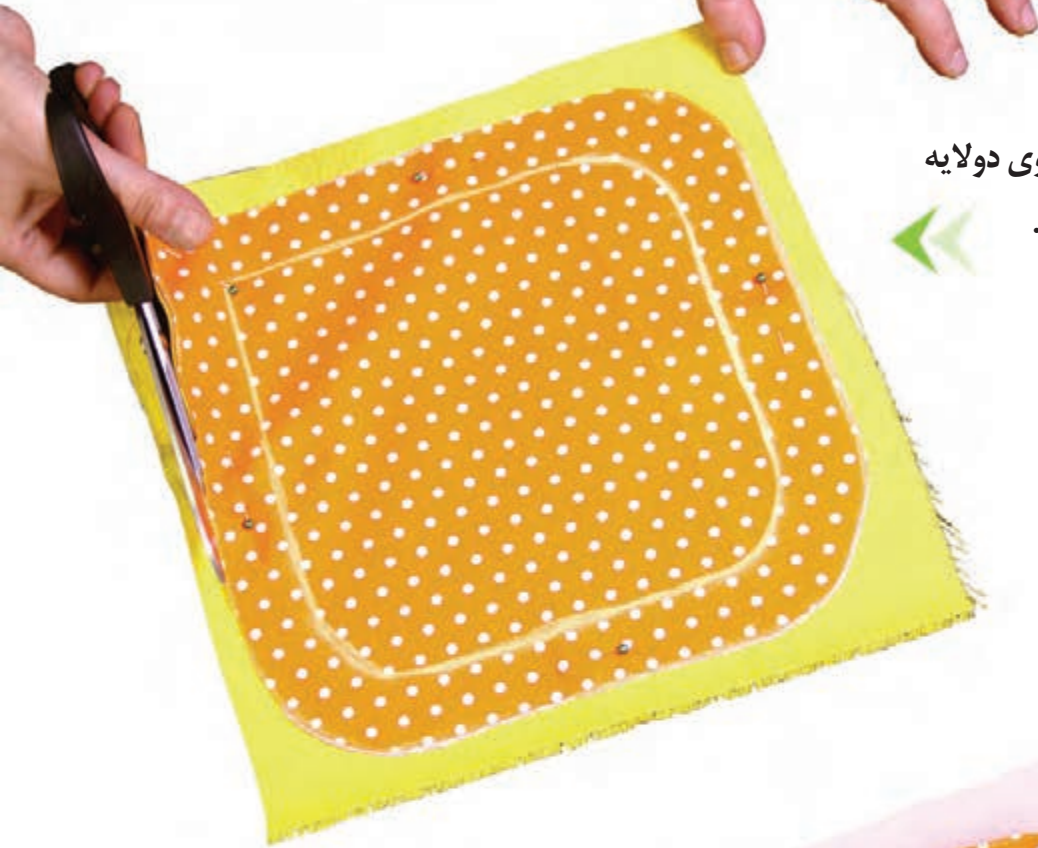
(۱) پس از قرار دادن الگو بر روی دو لایه پارچه دور الگو را علامت گذاری کنید.

(۲) سه سانتی متر اضافه درز برای دوخت بگذارید و برش بزنید.

۳) پارچه بریده شده را بر روی دولایه
آستر قرار دهید و برش بزنید.

۴) پارچه بریده شده را بر روی
پشم شیشه قرار دهید و برش بزنید
(این عمل را تکرار کنید).

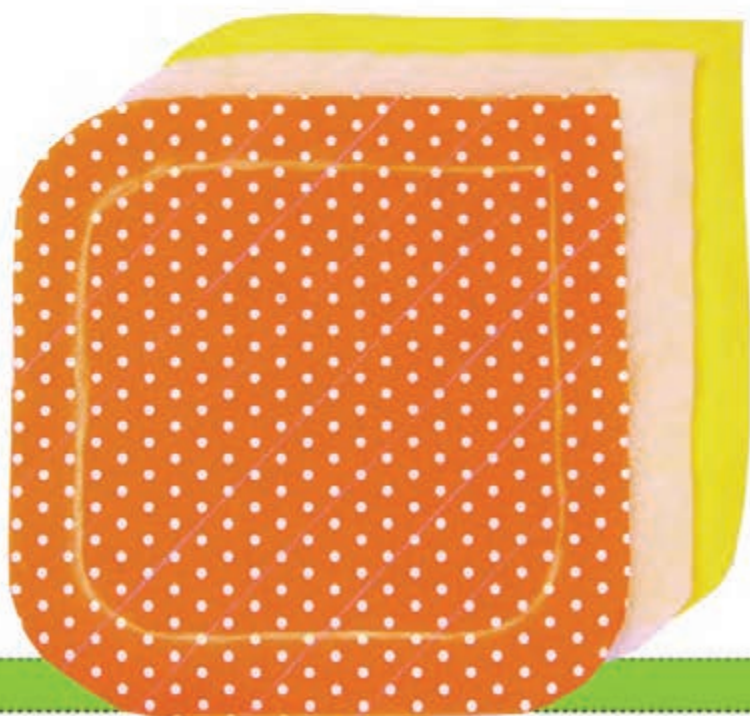

۵) با استفاده از خط کش و صابون خط هایی را بر روی پارچه مشخص کنید.

۶) پشم شیشه را بین دو لایه پارچه و آستری قرار دهید و کوک بزنید.

۷) خطوط مشخص شده را ابر دوزی کنید.

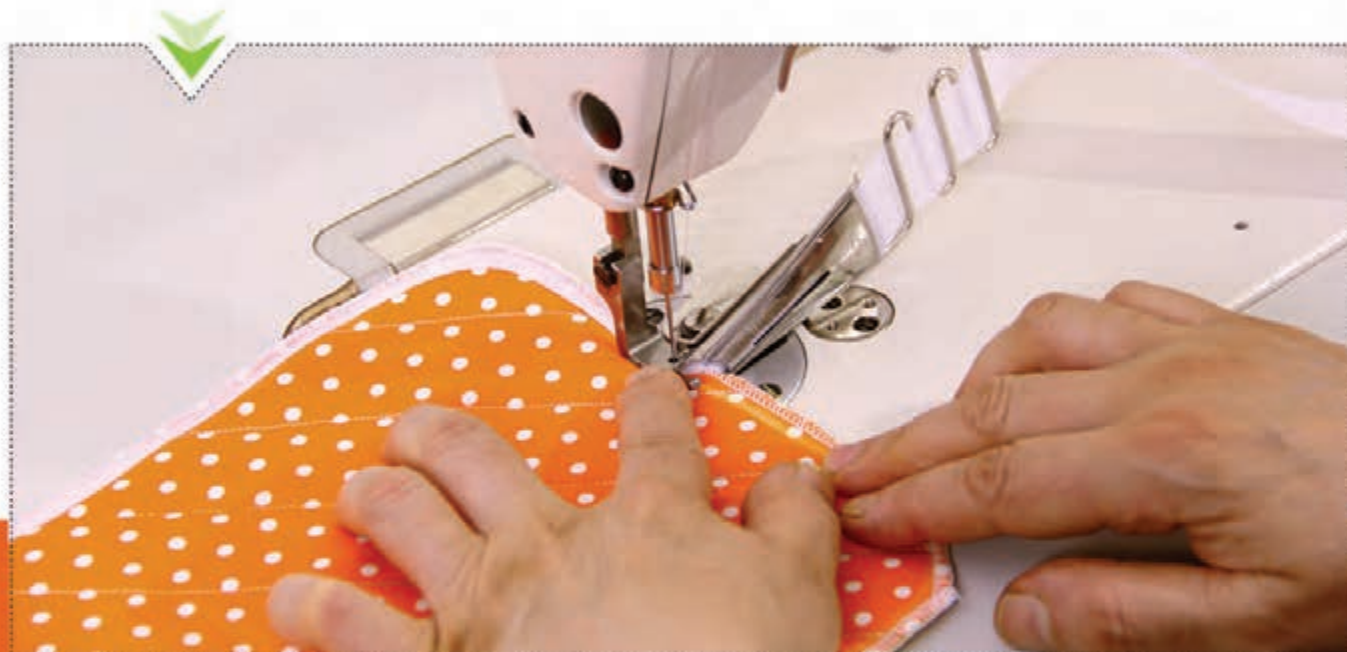

۸) دور دستگیره را با ماشین دوخت سردوز کنید.

۹) نوار اریب را با دست و یا با پایه نواردوزی بدوزید
در گوشه راست دستگیره حدود ۷ سانتی متر نوار اریب اضافه را به صورت بندینک بدوزید.

عملیات دوخت را برای جفت دیگر دستگیره تکرار کنید.

نکته:

**بهتر است پارچه‌ی دستگیره از جنسی باشد
که در مقابل حرارت مقاوم باشد.**

« فعالیت تکمیلی ۱ »

پس از برش پارچه دستگیره، روی آن را تکه دوزی یا گلدوزی کنید، سپس دوخت‌های لازم را انجام دهید.

« فعالیت تکمیلی ۲ »

شما می‌توانید دستگیره‌ها را در شکل‌های مختلف: مثلث، دایره و ستاره‌ای تهیه کنید.

به تصویر زیر توجه کنید و با گروه خود درباره چگونگی دوخت آن بحث کنید سپس در صورت نیاز با راهنمایی مربی خود اقدام به دوخت آن نمایید.

بحث گروهی

مزایا و معایب دستگیره با بندینک جدا و یک سره را مقایسه کنید
و با همکاری گروه جدول زیر را کامل کنید.

معایب	مزایا	
		دستگیره بندینک جدا
		دستگیره بندینک یکسره

جمع‌بندی

برای دوخت دستگیره از دولایه پارچه و یک لایه پشم شیشه استفاده می‌کنیم. پس از برش سه لایه آنها را روی هم قرار می‌دهیم و دستگیره را ابردوزی می‌کنیم و در پایان دور کار را نواردوزی می‌کنیم.

خود آزمایی

۱. قبل از نواردوزی دستگیره بهتر است چه دوختی دور آن زده شود؟

الف) دندان موشی

ب) پس دوزی

ج) سر دوزی

د) شلال ساده

۲. در دوخت دستگیره ما بین دولایه پارچه از ..... استفاده می کنیم.

۳. می توان برای دوخت دستگیره بجای پارچه پنبه ای از پارچه ..... استفاده کرد.

۴. خطوط مخصوص چرخکاری (ابردوزی) را بعد از برش مشخص می کنیم.

غلط صحیح

تمرین عملی «دوخت دستگیره»

برش، چرخکاری، سردوزی و نواردوزی یک دستگیره را با توجه به الگویی که معلم در اختیار شما قرار می دهد، به صورت گروهی انجام دهید.

درس ۶

هدف‌های رفتاری برش و دوخت دستکش فر

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. لایه‌های پارچه، پشم شیشه و آستری را مطابق الگو برش بزند.
۲. دوخت لایه‌های پارچه، پشم شیشه و آستری را مطابق دستورالعمل انجام دهد.
۳. در جای مشخص شده چرت (شکاف کوچک) بزند.
۴. پایین دستکش را پس از قرار دادن آستری درون رویه، نواردوزی کند.
۵. به طور مستقل یک دستکش فر تهیه کند.

دستکش فر یکی از وسایل ضروری سرویس آشپزخانه است که استفاده از آن باعث می‌شود، حرارت و محتویات درون ظرف و بخار حاصل از پخت و پز بر روی دست نریزد و دست و انگشتان در تماس مستقیم با ظروف داغ، آسیب نبیند.

وسایل و مواد مورد نیاز

پارچه رویه و آستری از جنس پنبه ای

پشم شیشه

ملزومات خیاطی

نوار اریب به مقدار لازم

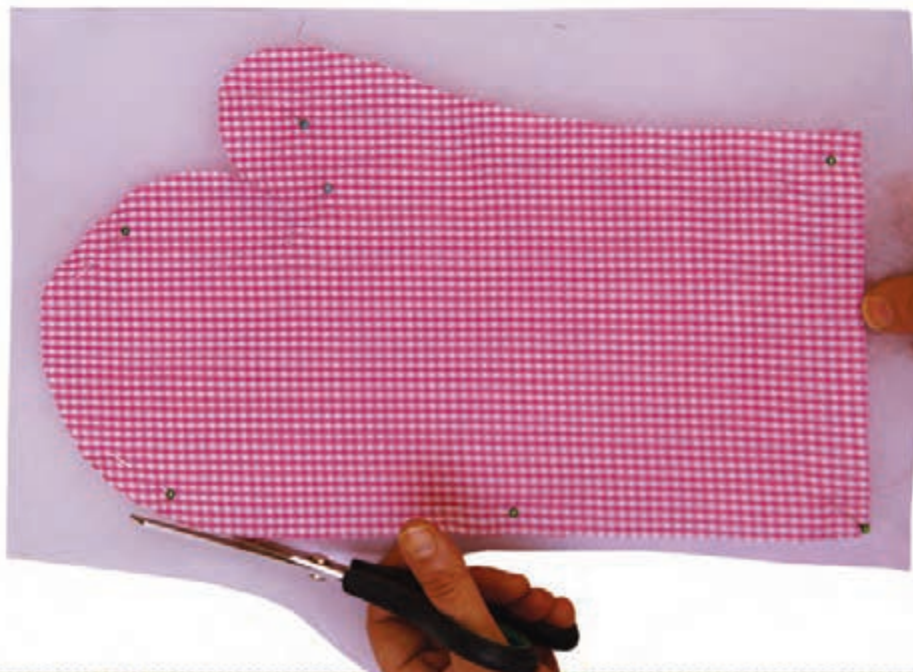

۱) الگوی دستکش فر را روی دولایه پارچه قرار دهید و پس از علامت گذاری بایک و نیم سانتی متر اضافه درز برش بزنید.

۲) پارچه برش زده را بر روی آستری، سپس پشم شیشه قرار دهید و برش بزنید.

۳) لایه پنجم شیشه و آستری را روی هم قرار دهید و هر دو لایه را توسط دوخت کوک به یکدیگر وصل کنید.

۴) بندهای ۲ و ۳ را تکرار کنید.

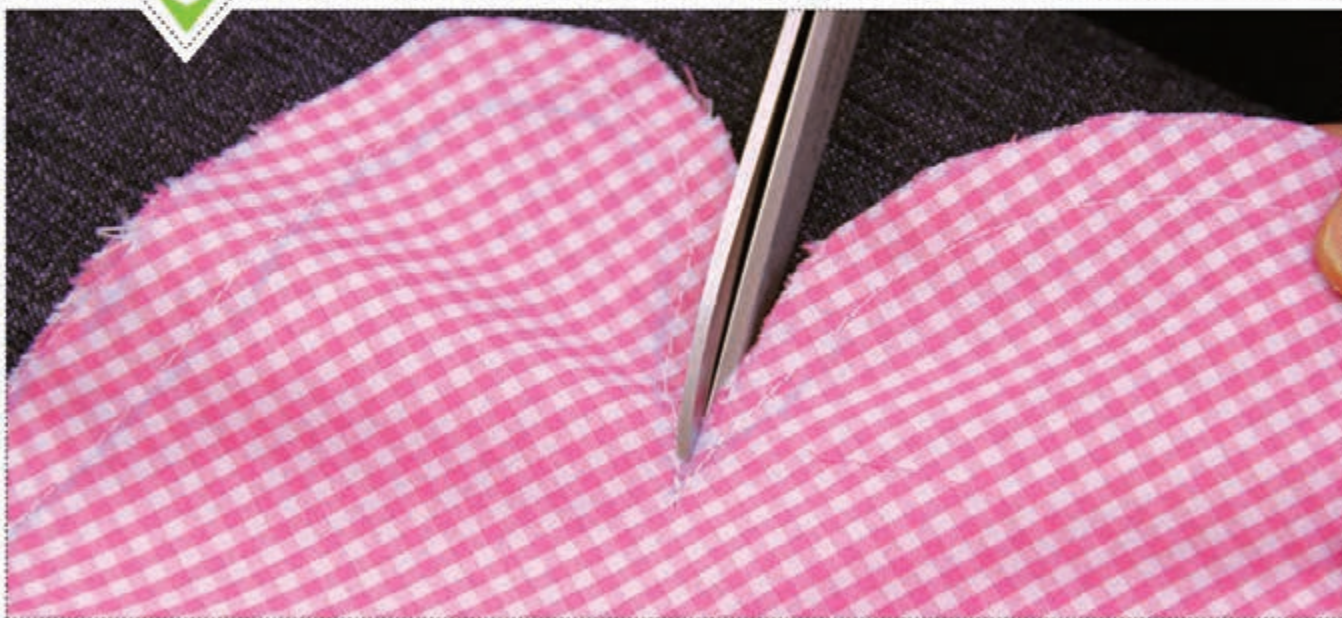
۵) بندهای ۱ الی ۵ را برای جفت دیگر دستکش نیز انجام دهید.

۶) دو تکه پارچه روبه‌رو را از قسمت رو، روی هم قرار دهید و دور آن را به جز قسمت پایین چرخ کنید.

۷) بین انگشت شست و دیگر انگشتان را چرت بزنید.

۸) روی انگشتان را چرت بزیند.

نکته:

توجه کنید طول چرت کمتر از میزان اضافه درز باشد.

۹) دو تکه پشم شیشه و آستری را از طرف آستری روی هم قرار داده چرخ کرده و سپس سردوزی کنید.

نکته:

برای دوخت پارچه های ضخیم یا چند لایه پارچه ، علاوه بر استفاده از پایه فشار باید از سوزن و درجه دوخت مناسب استفاده کرد.

نکته :

برای آسان چرخ کردن پشم شیشه روی آن یک لایه کاغذ پوستی قرار دهید.

➤ (۱۰) کار انجام شده را وارد رویه کنید.

برای درست جابه جا شدن بخش داخلی در رویه یکبار دست خود را وارد دستکش کرده و آن را با کمک انگشتان به طور صحیح جاگذاری کنید.

۱۱) پایین دستکش را با دوخت کوک محکم کنید سپس آن سردوزی کنید.

۱۲) پس از سردوزی پایین دستکش را نواری دوزی کنید.

نکته ایمنی؛

هنگام کار با چرخ خیاطی، به طور صحیح بنشینید
تا سلامت بدن شما حفظ شود.

جمع‌بندی

برای دوخت دستکش فر نیاز به پارچه پنبه‌ای، پشم شیشه و آستری داریم. دو لایه رویه را به صورت جداگانه می‌دوزیم قسمت داخلی دستکش شامل: آستری و پشم شیشه را نیز به صورت جداگانه می‌دوزیم و سپس قسمت داخلی را در رویه دستکش قرار می‌دهیم.

بحث گروهی

چرا هنگام کار با فر، به جای دستگیره از دستکش فر استفاده می‌شود؟

چرا هر چه طول دستکش بلندتر باشد بهتر است؟

- ۱.
- ۲.

درس ۷

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت جاسیخی

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. برش جاسیخی را براساس الگوی مورد نظر انجام دهد.
۲. جهت عبور نخ قیطان، بالای جاسیخی را بصورت لیفه بدوزد.
۳. کفی جاسیخی را با توجه به نقاط موازنه به بدنه جاسیخی وصل کند.
۴. بطور مستقل یک جاسیخی تهیه کند.

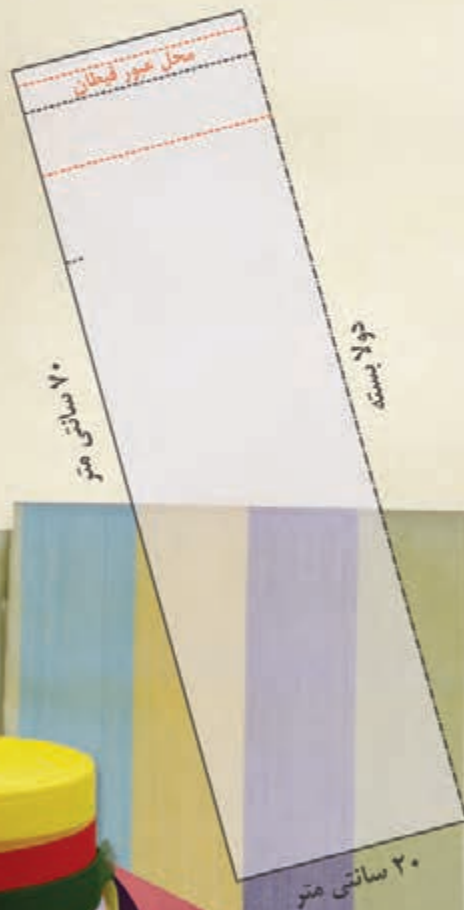

برای جابجایی و نگهداری صحیح سیخ‌ها از جاسیخی استفاده می‌شود، جاسیخی از پراکنده شدن و نامرتب بودن آن‌ها در آشپزخانه جلوگیری می‌کند. سیخ‌ها را باید از قسمت انتهایی آن، درون جاسیخی قرار داد.

وسایل و مواد مورد نیاز

- پارچه از جنس متقال ضخیم
- آستری از جنس پنبه‌ای
- نوار قیطان
- الگوهای آماده جاسیخی
- نوار اریب به میزان لازم
- ملزومات خیاطی

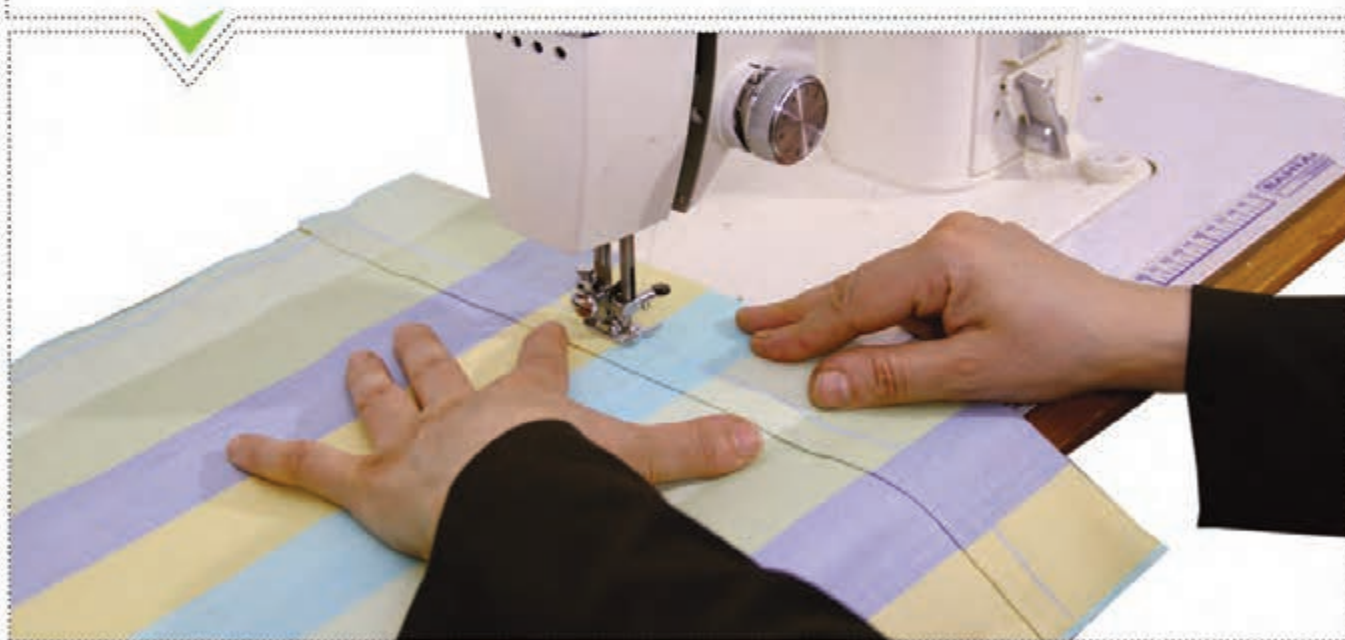

۱) پس از گذاشتن الگوی شماره ۱ بر روی دو لای پارچه و در نظر گرفتن یک سانتی متر جای دوخت دور آن را برش بزنید.

۲) قسمت بالای پارچه را بر اساس نقاط موازنه تا بزنید و به صورت لیفه بدوزید.

۳) الگوی شماره ۲ را روی دو لای پارچه قرار دهید و نقاط موازنه را علامت گذاری کنید و با در نظر گرفتن اضافه درز برش بزنید.

نکته!

با چند بار رفت و برگشت انتهای دوخت را محکم کاری کنید.

۴) درز طولی پارچه را تا قبل از لیفه بدوزید و سر دوخت را محکم کنید.

۵) دو لایه پارچه تکه شماره ۲ را با توجه به نقاط موازنه به کیسه جاسیخی بدوزید.

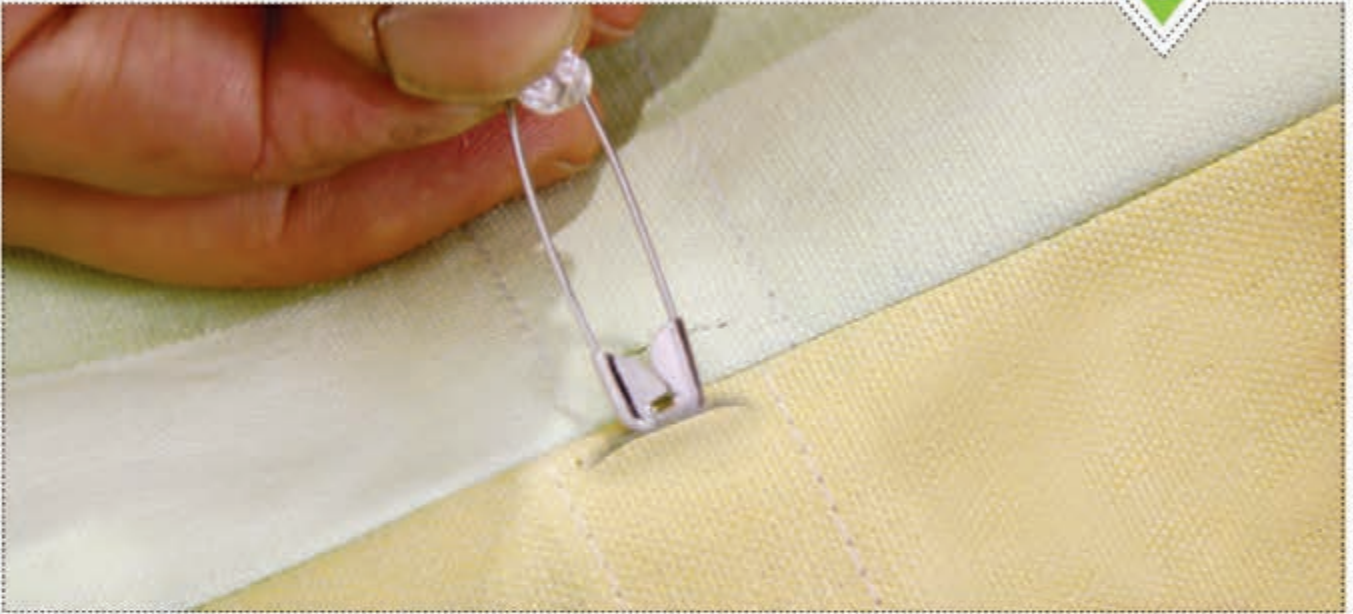

نکته!

در پایان هر یک از مراحل کار، درستی انجام کار خود را بررسی و اشکالات احتمالی را بر طرف کنید.

۶) کار دوخته شده را پشت و رو کنید و نوار قیطان را از قسمت لیفه رد کنید و دو طرف آن گره بزنید.

چه راه‌های دیگری جهت محکم کردن نوار قیطان می‌شناسید با راهنمایی مربی انجام دهید.

چرا پارچه جاسیخی باید از جنس ضخیم
مثل متقال یا برزنت باشد؟

بحث گروهی

جمع‌بندی

در دوخت جاسیخی پس از گذاشتن الگوی جاسیخی بر روی
دو لایه پارچه و برش آن، لیفه را چرخکاری می‌کنیم و دوخت
درز و کفی را انجام می‌دهیم.

خود آزمایی

۱. در دوخت دستکش فر کدام قسمت را چرت می زنیم روی شکل نشان دهید.

۲. چه پارچه ای برای دوخت جاسیخی مناسب است؟

۳. در قسمت ..... جاسیخی از دولایه پارچه استفاده می کنیم.

۴. برای ثابت ماندن نوار قیطان در لیفه، دو طرف نوار قیطان را گره می زنیم.

غلط   صحیح

تمرین عملی «دوخت دستکش فر»

پس از تشکیل گروه، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید
و نسبت به انجام کار اقدام کنید:

- انتقال و نصب الگو
- برش و وصل پارچه، پشم شیشه و آستر
- دوخت لایه‌های پارچه، پشم شیشه و آستر / چرت و نوار دوزی
- اتوکاری

درس ۸

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت کیسه محافظ سبزیجات و میوه

- از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.
۱. پس از برش مشمع و آستری، نوار تترون دولا شده را بین دولایه قرار دهد.
  ۲. وسط عرض نوار را تشخیص دهد، دولا کند و اتو بزند.
  ۳. لبه‌ی نوار اتو شده را بین دو لایه مشمع و آستر قرار دهد و بدوزد.
  ۴. محل دوخت نوار و بدنه‌ی کیسه (مشمع و آستر) را پس از برگرداندن اتو بزند.
  ۵. کیسه محافظ سبزیجات و میوه را به طور مستقل بدوزد.

مقدار زیادی از حجم سبزیجات و میوه‌ها از آب تشکیل شده است به همین دلیل برای این که مدت بیشتری در یخچال بمانند، بهتر است آن‌ها را در کیسه‌های محافظ نگهداری کرد.

وسایل و مواد مورد نیاز

مشمع نرم و نازک

پارچه آستری از جنس چلوار

پارچه تترون رنگی

نوار قیطان

الگوی آماده کیسه سبزی

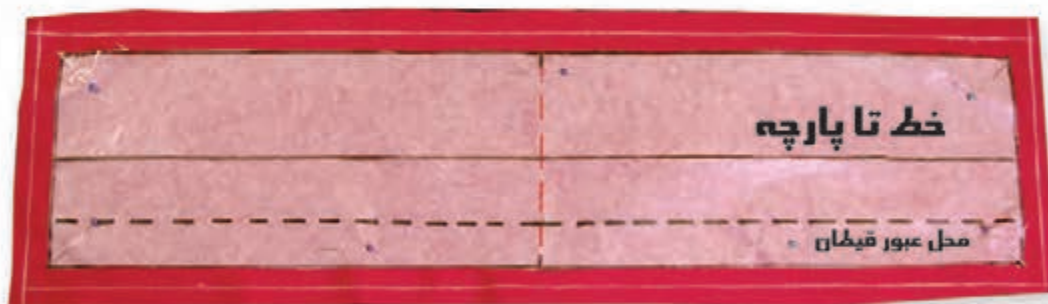
ملزومات خیاطی

۱. پس از قرار دادن الگو و برش قطعات کار، مشمع بریده شده را روی چلووار قرار دهید و برش بزنید.

۲. نواری از پارچه تترن به عرض ۱۴ سانتی متر و به طول لبه‌ی کیسه سبزی برش بزنید

نکته!

در کارهایی که از چند رنگ پارچه استفاده می شود هماهنگی رنگ ها به کار زیبایی می دهد.

۳. نوار را از نقاط موازنه و از عرض پارچه به صورت دولا تا کنید و اتو بزنید.

۴. لبه‌ی نوار را میان دو تکه رویه و آستری قرار دهید و چرخ کنید.

نکته؛

برای زیبایی کار می‌توان از تور یا نوار تزئینی استفاده کرد.

۵. دو تکه رویه و آستری را برگردانید و درز دوخت شده را از سمت آستری اتوی پرس بزنید.

۶. یک سانت بالاتر از درز را چرخ کنید.

۷) برای ایجاد لیفه به فاصله ۲ سانتی متر بالاتر از دوخت قبلی را دوباره چرخ کنید.

۲ سانتی متر

۸) کار آماده شده را دولا تا کنید به صورتی که مشمع به طرف داخل و آستری به طرف بیرون باشد.

۹) کار دولا شده را با سوزن ته گرد ثابت کنید سپس درز پایین و پهلوئی کیسه سبزی را چرخ کنید و با ماشین دوخت سر دوزی کنید.

۱۰) از کنار درز لیفه، شکاف کوچکی جهت عبور نوار قیطان ایجاد کنید.

۱۱. نوار قیطان را از قسمت لیفه رد کنید و دو طرف آن را گره بزنید.

نکته!

برای جلوگیری از پارگی رویه مشمع باید درجه دوخت بخیه درشت باشد.

بحث گروهی

همانطور که می دانید برای حفظ تازگی و ماندگاری میوه از کیسه محافظ استفاده می شود، با دوستان گروه خود بحث کنید؛ برای حفظ بهداشت و ایمنی، از چه نوع مشمع هایی باید در دوخت کیسه محافظ استفاده کرد؟ برای حفظ بهداشت کیسه سبزیجات (پس از استفاده)، چه نکاتی را باید رعایت کرد؟

جمع بندی

برای تهیه کیسه سبزیجات به مشمع نرم، پارچه آستری و نوار قیطان نیاز داریم پس از انجام برش ها، نوار را بین دو لایه مشمع و آستری قرار داده و آن را می دوزیم پس از دوخت لیفه دور کیسه را دوخته و سردوزی می کنیم.

درس ۹

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت کیسه نان زیپ دار

از فراگیر انتظار می‌رود پس از پایان این درس بتواند به اهداف زیر دست یابد.

۱. ابتدا و انتهای زیپ را نشان دهد.
۲. ابتدای زیپ را از محل چرت شروع و انتهای آن را به همان چرت وصل کند.
۳. زبانه زیپ را وارد دو لبه زیپ کند و زیپ را ببندد.
۴. پارچه دوخته شده را پشت و رو کند.
۵. دو طرف درزها را چرخ کاری کند.
۶. کیسه نان زیپ‌دار را به طور مستقل بدوزد.

برای حفظ کیفیت نان و جلوگیری از خشک و بیات شدن آن باید از کیسه‌ی نان استفاده کرد. اگر مدت طولانی نان را در کیسه قرار دهیم نان کپک می‌زند بهتر است هر چند وقت یک بار کیسه را شستشو دهیم و در معرض جریان هوا و نور خورشید قرار دهیم.

وسایل و مواد مورد نیاز

مشمع نرم

پارچه آستری

زیپ متری ۱۵۰ سانتی متر

الگوی آماده

ملزومات خیاطی

الگو کیسه نان

۴۳

۴۰ سانتی متر عرض

۴۰ سانتی متر

۱) پس از قرار دادن الگو و برش مشمع و آستری، نقاط موازنه را بر روی پارچه مشمع علامت گذاری کنید.

۲) دور پارچه آستری را سر دوزی کنید.

۳) مشمع و آستری را به وسیله دوخت کوک یا سوزن ته‌گرد به همدیگر وصل کنید و نقاط موازنه را چرت بزنید.

۴) دو لبه زیپ را به طور کلی از هم جدا کنید.

۵) سر زیپ را از سر چرت با سوزن ته گرد وصل کنید.

۶) ادامه زیپ را تا سر همان چرت، بوسیله سوزن ته گرد به بدنه جای نان متصل کنید و بدوزید.

نکته!

زیپ را با استفاده از پایه زیپ بدوزید.

۷) ماشین زیپ را وارد دو لبه ی زیپ کنید و سر آن را بست بزنید.

انواع زیپ در اندازه های ۲۰، ۳۰ و ۵۰ سانتی متری را با زیپ متری مقایسه کنید، تفاوت‌ها و شباهت‌ها را بنویسید.

تفاوت‌ها

شباهت‌ها

جمع‌بندی

برای تهیه کیسه نان به مشمع نرم، پارچه آستری و زیپ متری نیاز داریم.

پس از برش، آستری را سر دوزی کرده و مشمع و آستری را روی هم قرار می‌دهیم و از نقطه موازنه شروع به دوخت زیپ می‌کنیم. در پایان ماشین زیپ را نصب می‌کنیم.

درس ۱۰

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت دستگیره یخچال

از فراگیر انتظار می‌رود در پایان به اهداف زیر دست یابد.

۱. آستری و رویه را شناسایی کند.
۲. خطوط راهنمای زیپ چسبان را با دقت بروی آستری و رویه انتقال دهد.
۳. با استفاده از سوزن ته گرد و دوخت کوک آستری و رویه را به هم وصل کند.
۴. دور آستری و رویه وصل شده را سردوزی و نوار دوزی کند.
۵. یک رویه دستگیره یخچال را به طور مستقل بدوزد.

برش و دوخت رویه دستگیره یخچال

وسایل و مواد مورد نیاز

پارچه تترون رنگی

پارچه آستری از جنس متقال یا پنبه‌ای

نوار اریب

لایی چسب

الگوی آماده

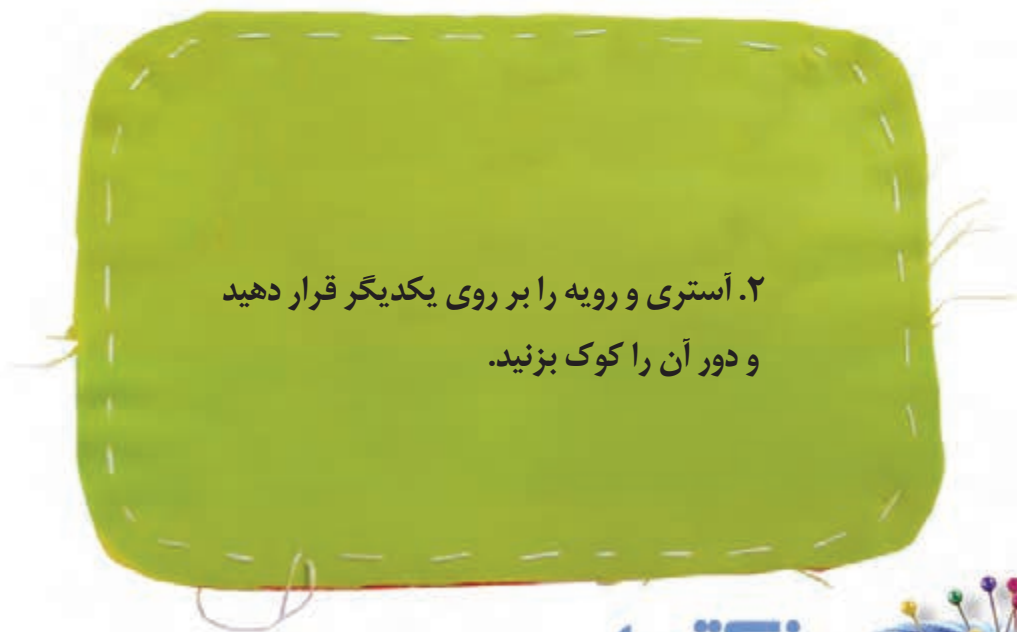
ملزومات خیاطی

۱. پس از قرار دادن الگو و برش قطعات کار، لایه چسب را به پشت آستری بچسبانید.

۲. آستری و رویه را بر روی یکدیگر قرار دهید و دور آن را کوک بزنید.

نکته!

برای زیبایی کار چند ردیف روبان به صورت مورب بر رویه و آستری چرخ کاری کنید.

۳. دور کار را با نوار اریب بدوزید.

۴. یک طرف زیپ چسبان را روی روبه کار دوخته و طرف دیگر چسب را روی آستری بدوزید.

نکته؛

زیپ چسبان باید با توجه به نقاط موازنه مشخص شده، بر روی کار دوخته شود تا چسباندن دو لبه به صورت صحیح انجام شود.

بحث گروهی

چرا باید زیپ چسبان با توجه به نقاط موازنه دوخته شود؟

« فعالیت تکمیلی ۱ »

با استفاده از پارچه های براق یک نمونه دستگیره یخچال تهیه کرده و دور آن را با تور تزئین کنید. و به جای زیپ چسبان از بندینک و یا دکمه و جا دکمه استفاده کنید.

جمع بندی

برای دستگیره یخچال به دو لایه پارچه، زیپ چسبی و نوار اریب نیاز داریم.
پس از تعیین محل دوخت زیپ، دو لایه پارچه را بر روی هم قرار داده، دور آن کار را نوار دوزی می کنیم در پایان دوخت زیپ چسبان را انجام می دهیم.

به اتفاق مربی خود به محل فروش سرویس های آشپزخانه بروید
و با مدل های دیگر کار آشنا شوید، آیا می توانید مشابه آن ها را تهیه کنید،
گزارش کوتاهی بنویسید.

سرویس آشپزخانه علاوه بر استفاده ای که در کارهای آشپزی و آشپزخانه دارند
برای تزئین نیز به کار می روند شما نیز می توانید با استفاده از طرح های جدیدی
که در بازار، مجلات، ژورنال ها و یا سایت های مرتبط می بینید هنر خود را در این
زمینه به روز کنید.

خود آزمایی

۱. جنس کیسه داخلی محافظ سبزیجات از ..... است.

- الف) مشمع
ب) پارچه چلوار
ج) پارچه تترون
د) پارچه حریر

۲. محل رد شدن نوار قیطان در کیسه سبزی را مشخص کنید.

۳. شروع دوخت سر زیپ در کیسه نان از ..... است.

۴. برای اینکه ماشین زیپ از جای خود خارج نشود سر آن را ..... می زنیم.

۵. محل وصل زیپ چسبی در دستگیره یخچال را با ..... مشخص می کنیم.

۶. یک طرف زیپ چسبان را روی رویه کار و طرف دیگر چسب را روی ..... می دوزیم.

تمرین عملی «دوخت کیسه سبزی»

پس از تشکیل گروه، وظایف زیر را بین اعضا تقسیم کنید
و سپس شروع به دوخت نمایید:

انتقال و نصب الگو

برش پارچه آستری، مشمع و نوار تترون

دوخت درزها، لیفه و سردوز

رد کردن قیطان از لیفه و محکم کردن سر قیطان

کار گروهی خود را بررسی کنید

آیا همه اعضای گروه کار خود را به درستی انجام داده اند؟

.....

چه پیشنهادهایی برای بهتر شدن کار گروهی خود دارید؟

.....

.....

درس ۱۱

هدف‌های رفتاری

برش و دوخت رومیزی

از فراگیر انتظار می‌رود در پایان به اهداف زیر دست یابد

۱. قطر میز را شناسایی کند.
۲. قطر میز و افتادگی را اندازه بگیرد.
۳. پارچه را دو برابر دولا کند.
۴. براساس اندازه بدست آمده لبه رومیزی را علامت گذاری کند.
۵. نقاط علامت گذاری شده به صورت نیم دایره را به همدیگر وصل کند.

رومیزی برای پوشش میز و زیبایی آن استفاده می‌شود، رومیزی در اشکال مختلف دایره، مربع، مستطیل و ... تهیه می‌گردد.

وسایل و مواد مورد نیاز

پارچه تترن، پوپلین، ساتن و .....

ملزومات خیاطی

مراحل انجام کار (با کمک مربی):

۱) برای تهیه رومیزی ابتدا قطر میز را اندازه گیری کنید.

۲) ارتفاع میز (افتادگی) را به دلخواه اندازه گیری کنید.

نکته!

اندازه افتادگی میز در واقع با توجه به ارتفاع میز محاسبه می شود که می تواند همی ارتفاع میز، نیمی از آن یا هر اندازه دلخواه دیگری باشد.

«دانش آموز عزیز برای آشنایی با قطر به کتاب ریاضی سال دوم دوره ی متوسطه حرفه ای مراجعه کنید و از معلم ریاضی یا کارگاهی خود راهنمایی بخواهید.»

۳) برای تهیه رومیزی محاسبات مربوط به کار را انجام دهید:

$$\text{ارتفاع میز} \times ۲ + \text{قطر میز} = \text{قطر رومیزی}$$

$$\frac{1}{۲} \text{ قطر رومیزی} = ۲ \div \text{قطر رومیزی}$$

مثال؛

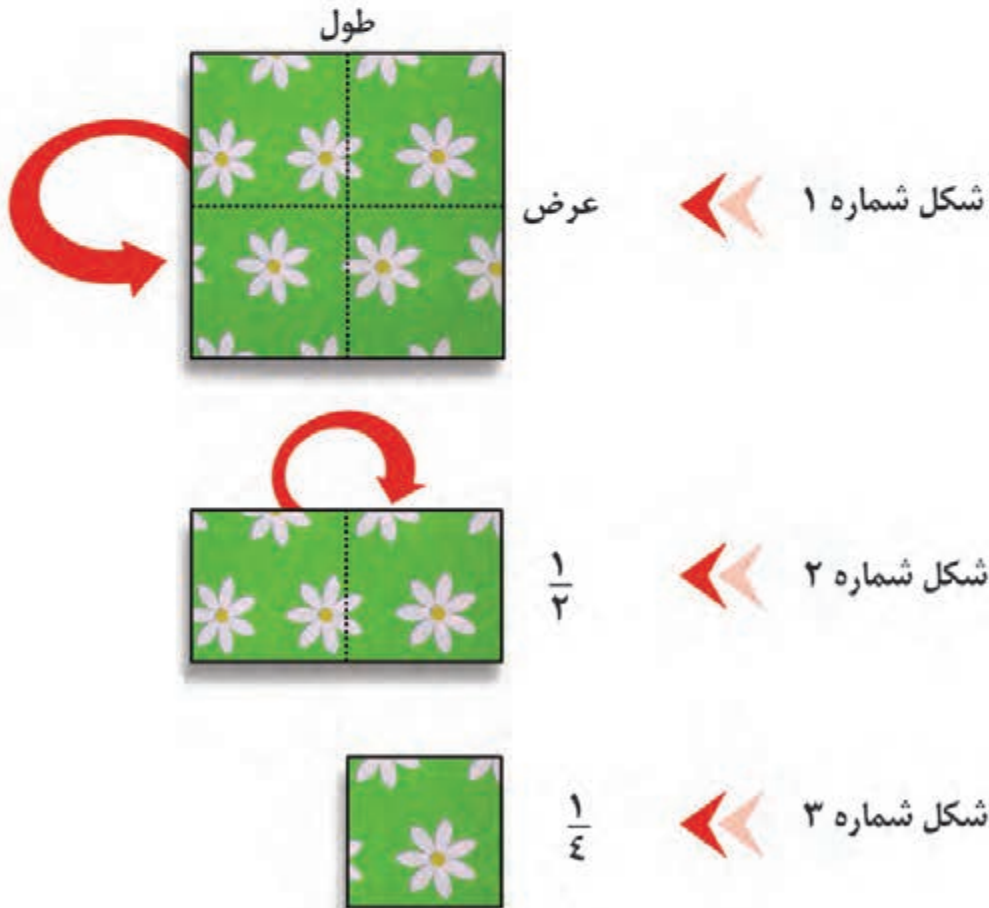
مثال: اگر فرض کنیم قطر میز ۳۰ سانتی متر و ارتفاع مورد نظر برای افتادگی ۳۰ سانتی متر باشد مقدار پارچه مورد نیاز و طول رومیزی به صورت زیر محاسبه می شود:

$$\text{قطر رومیزی} = ۵۰ + (۲ \times ۳۰) = ۱۱۰$$

$$\frac{1}{۲} \text{ قطر رومیزی} = ۱۱۰ \div ۲ = ۵۵$$

۴. پارچه مورد نظر را یک بار از طرف عرض و یک بار از طرف طول دولا کنید تا پارچه چهار لا شود.

۵) متر را از نقطه الف به طرف نقطه ب بگذارید و به اندازه $\frac{1}{4}$ قطر رومیزی علامت گذاری کنید.

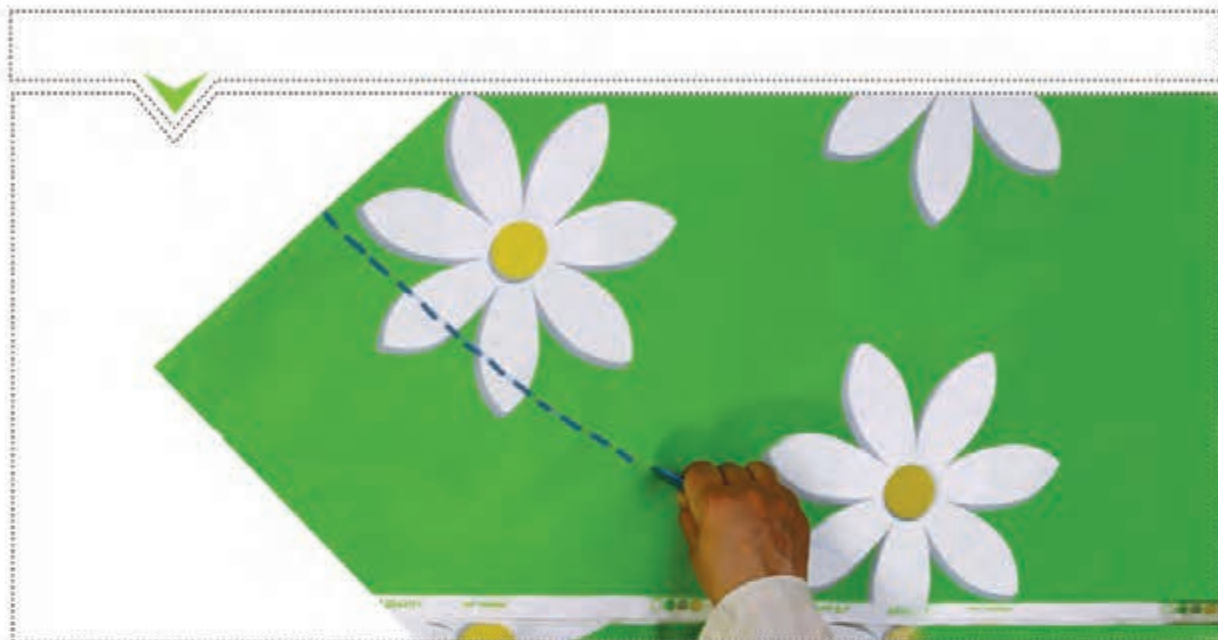
۶) متر را از نقطه الف به سمت نقطه ج بگذارید و به اندازه $\frac{1}{4}$ قطر رومیزی علامت گذاری کنید.

۷) مانند تصویر به اندازه $\frac{1}{4}$ قطر رومیزی بین نقطه
ب و ج را چند بار علامت گذاری کنید.

۸) محل های علامت گذاری شده را به صورت نیم دایره با صابون به هم وصل کنید.

ج

الف

ب

۹. دور رومیزی را با ماشین اورلوک سردوزی یا نواردوزی کنید.

نکته؛

اگر با نخ هم‌رنگ دور پارچه رومیزی را سردوزی کنید
نیازی به تو گذاشتن رومیزی نیست.

« فعالیت تکمیلی ۱ »

برای زیباتر شدن رومیزی می‌توانید دور، وسط یا برخی از قسمت‌های
آن را تکه دوزی، گلدوزی، روبان دوزی یا هوبه کاری کنید.

در صورت تمایل با کمک و راهنمایی مربی خود یک رومیزی مربع شکل تهیه و آن را تزئین کنید.
در اندازه گیری پارچه به؛ اندازه یک ضلع میز + اندازه افتادگی میز + جای دوخت لبه توجه کنید.

چرا بر روی رومیزی مشمع یا شیشه گذاشته می شود؟
(دو مورد را بیان کنید).

۱. ....
۲. ....

بحث گروهی

جمع بندی

پس از محاسبه اندازه رومیزی، پارچه را به صورت چهار لا تا می زنیم و به اندازه طول در نظر گرفته شده برای رومیزی، علامت گذاری ها را انجام داده، پایین رومیزی را برش می دهیم سپس دور رومیزی را سردوزی می کنیم.

خود آزمایی

۱. افتادگی رومیزی براساس اندازه دلخواه از ..... میز می باشد.
۲. مقدار پارچه جهت برش رومیزی دایره براساس ..... و افتادگی رومیزی محاسبه می شود.

(با کمک مربی)

تمرین عملی

«دوخت رومیزی»
با توجه به رومیزی گرد و اندازه های آن یک رومیزی از جنس مشمع بی رنگ برش بزنید.

نمون برگ خود ارزیابی دانش آموز

وضعیت عملکرد من در این فعالیت‌ها

نام فعالیت	فعالیت هایی که به طور مستقل انجام داده‌ام.	فعالیت هایی که با راهنمایی مربی انجام داده‌ام.	فعالیت هایی که باید دوباره آموزش ببینم.
دستمال آشپزخانه <<			
پیش بند <<			
جای نان <<			
دستگیره <<			
دم کنی <<			
رواقوری <<			
دستکش فر <<			
جاسیختی <<			
دستگیره یخچال <<			
محافظ سبزیجات <<			
محافظ نان <<			
رومیزی <<			

کارهای زیر را توانسته‌ام با تزئین انجام دهم :

.....

.....

.....

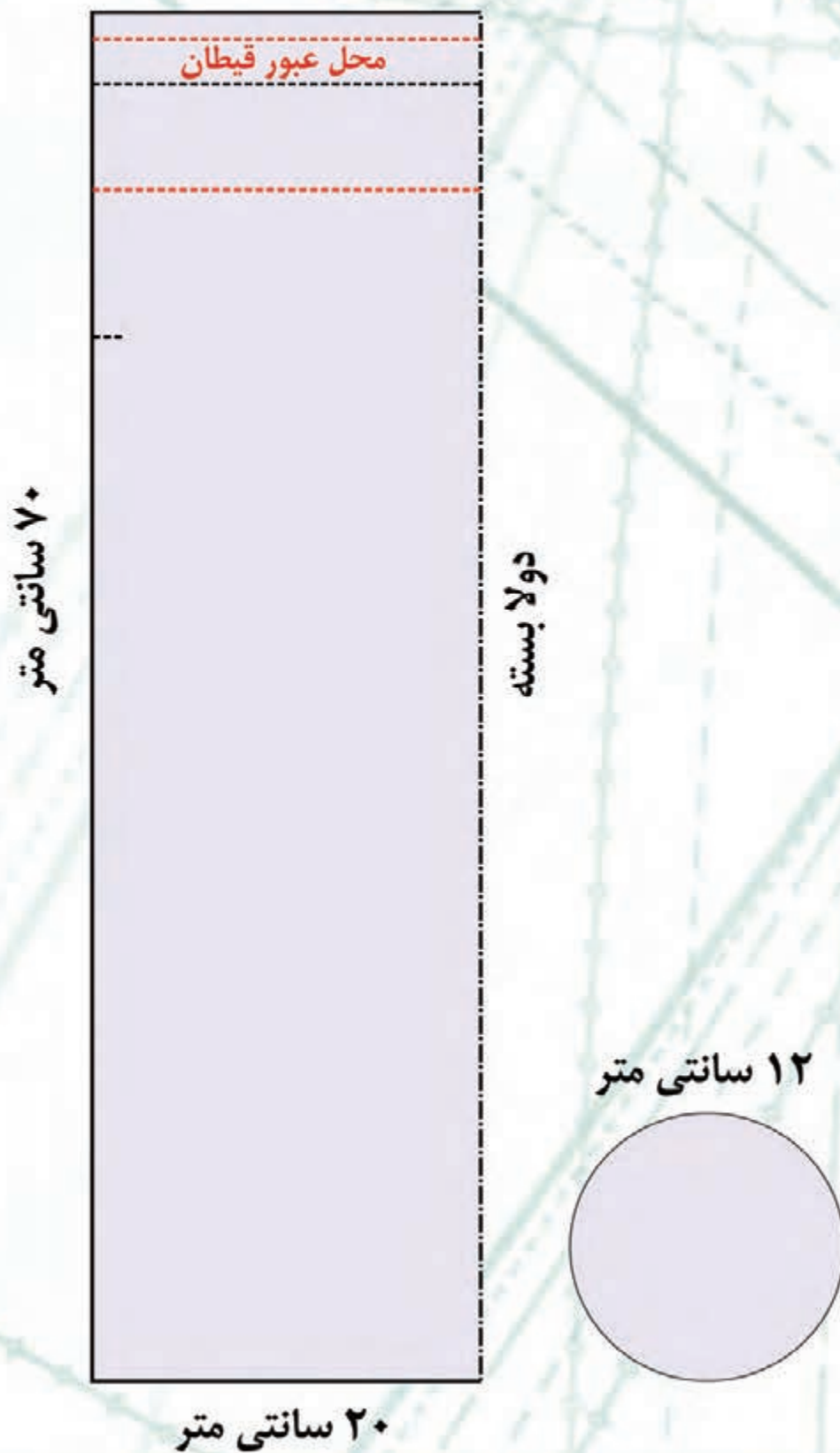
الگوها

اعداد نوشته شده روی الگو، ابعاد واقعی کار است .

منظور از مقیاس $\frac{1}{2}$ یا $\frac{1}{3}$ این است که هنگام کپی کردن تصویر الگو آن را ۲ یا ۳ برابر کنید.

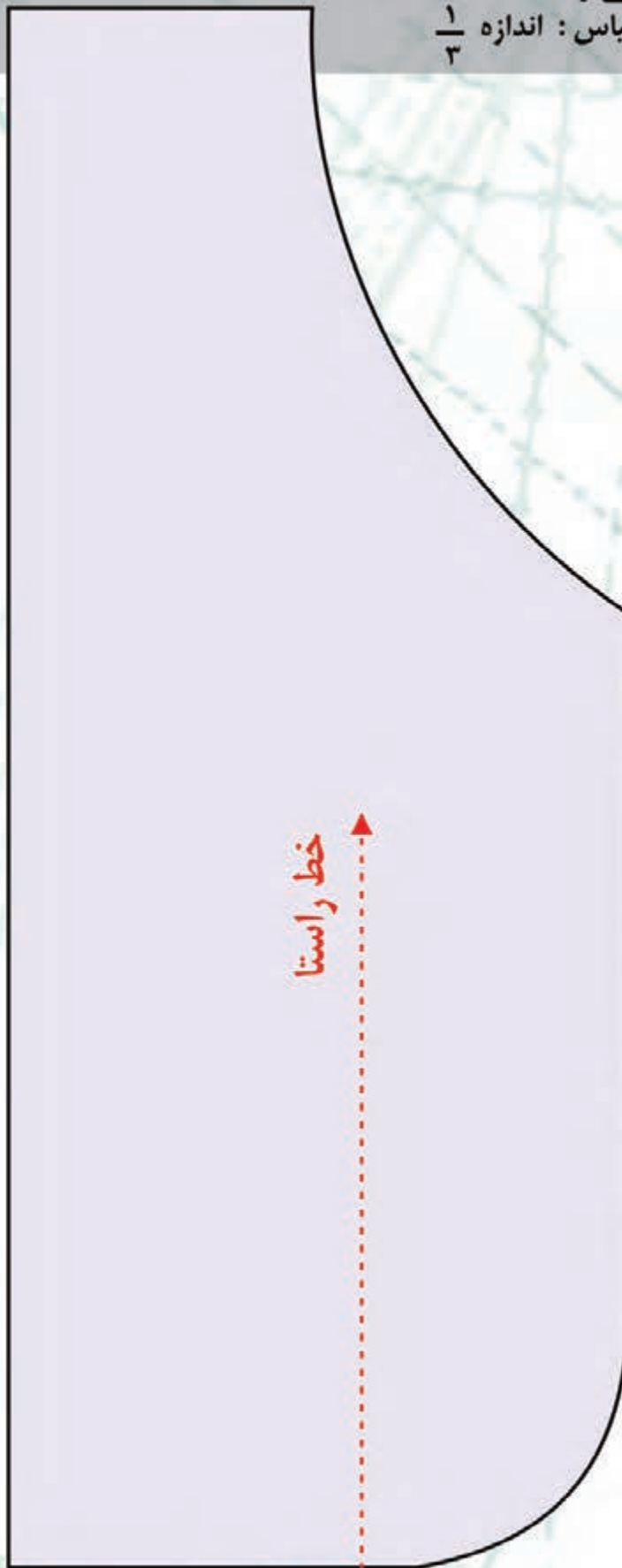
پیش بند
..... مقیاس: اندازه $\frac{1}{3}$

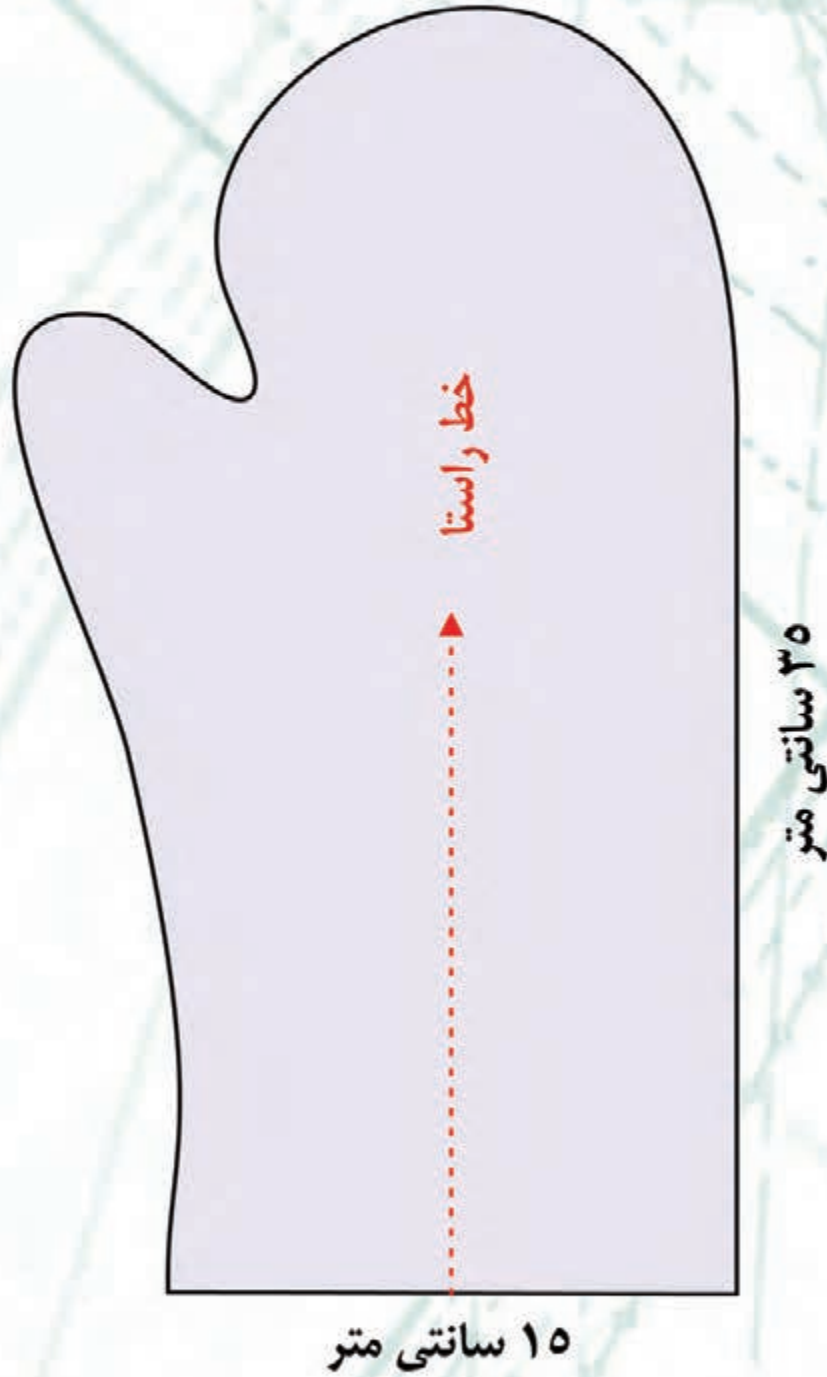

۷۰ سانتی متر

خط راستا

۲۸ سانتی متر

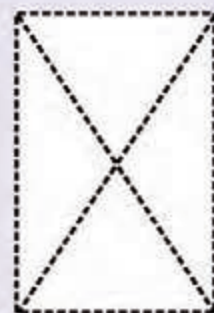
چسب زیر

خط راستا

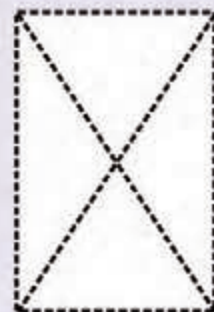
چسب رو

چسب زیر

چسب رو

۲۰ سانتی متر

۲۰ سانتی متر

الگو دستمال آشپزخانه

.....مقیاس : اندازه $\frac{1}{2}$

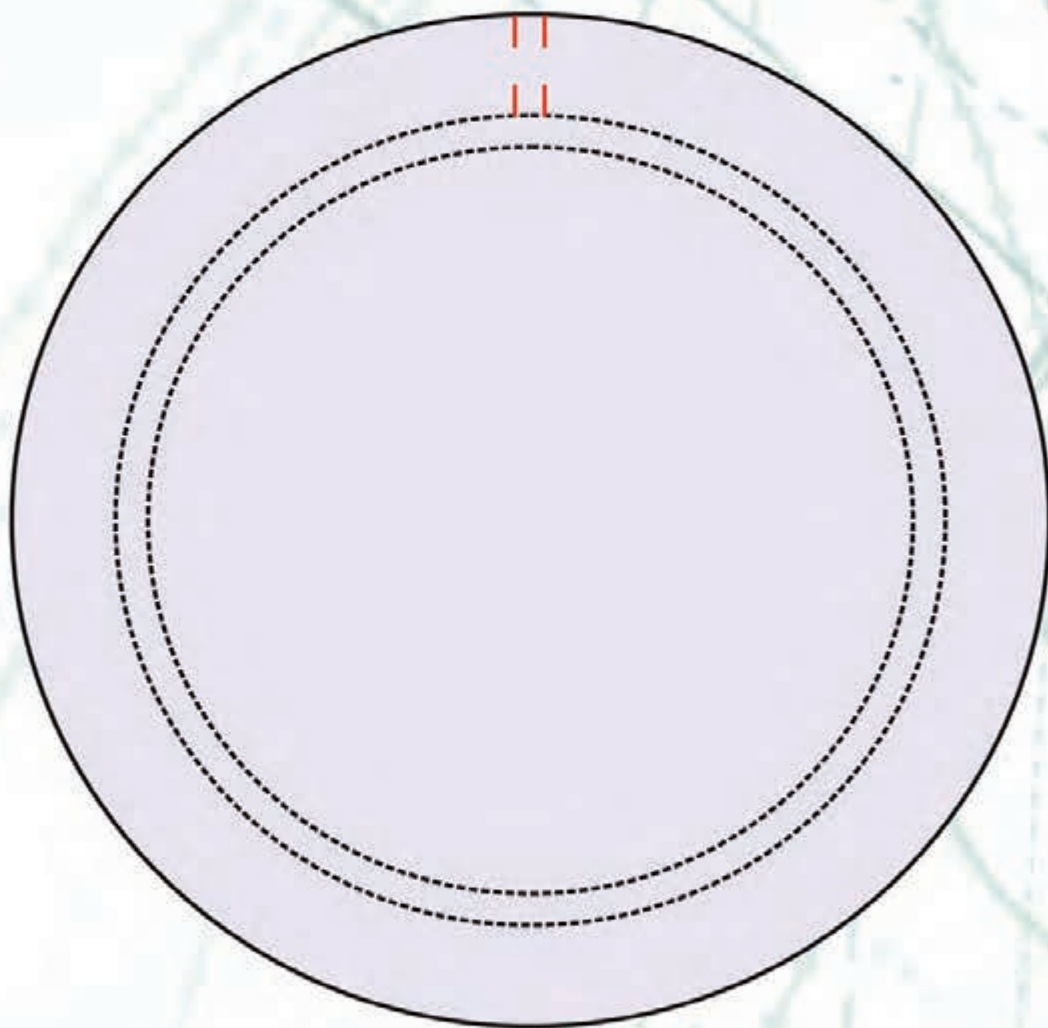
خط راستا

۵۰ سانتی متر

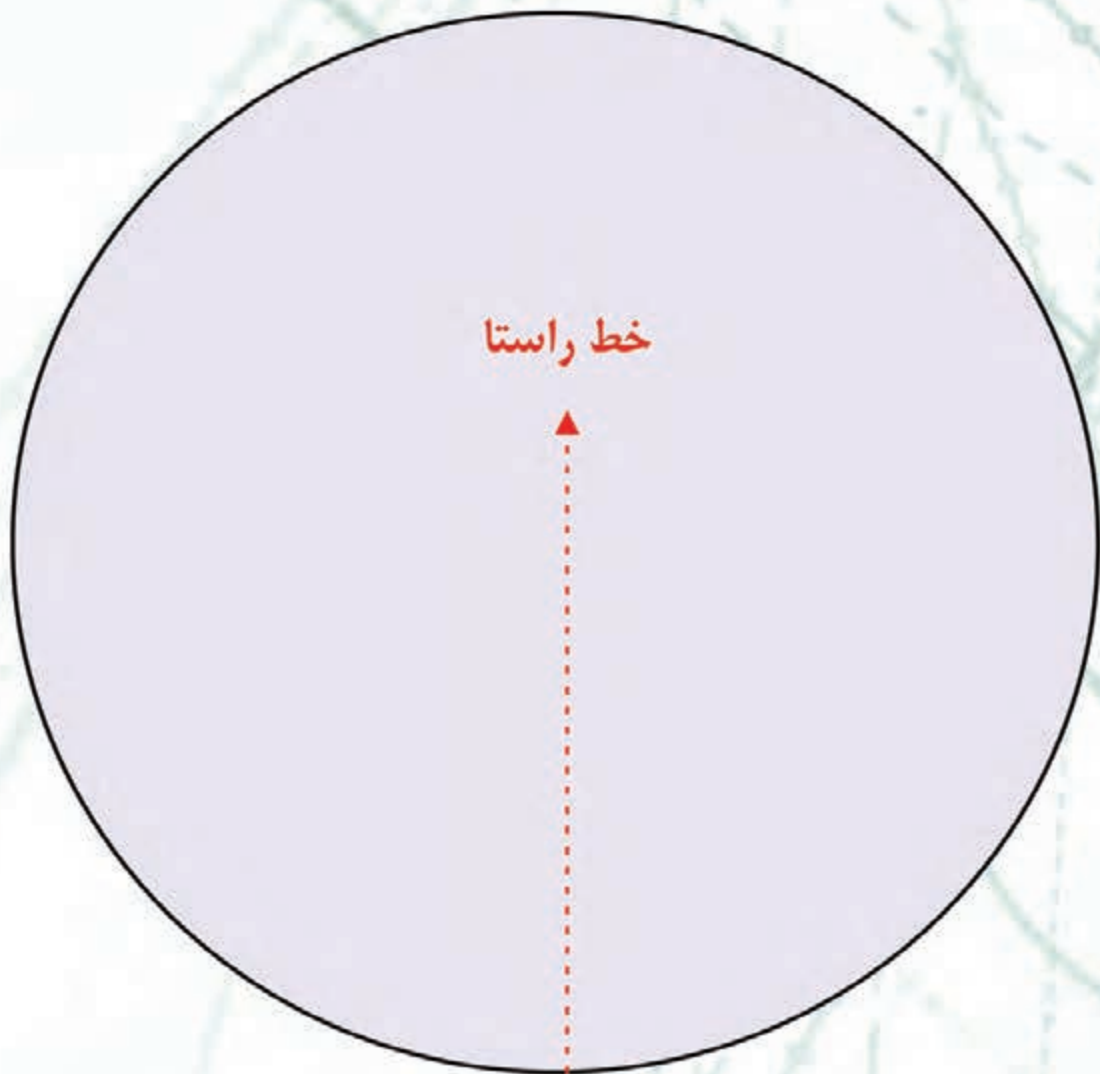
۳۰ سانتی متر

محل عبور کش

۴۰ سانتی متر

خط راستا

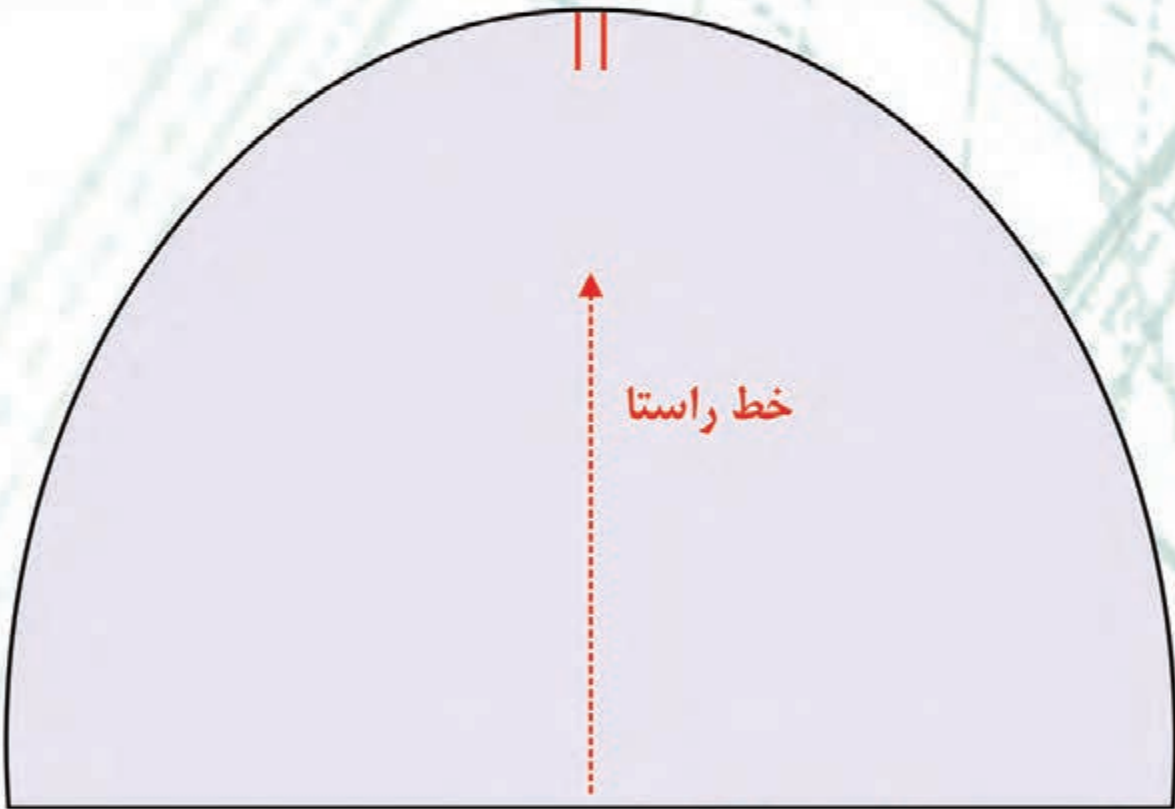
۲۸ سانتی متر

محل وصل بندینک

خط راستا

۳۱ سانتی متر

۳۰ سانتی متر

خط تا پارچه	محل عبور قیطان	محل وصل پارچه تترون

محل تا خوردگی

شروع دوخت
زیپ متری

۱۰۰ ساتی متر

۴ ساتی متر

پودمان‌های مرتبط با کتاب خیاطی «دوخت سرویس آشپزخانه»

عنوان پودمان	درس
اتوکاری ساده	همه‌ی درس‌ها
دوخت‌های اولیه با ماشین دوخت خانگی	درس‌های ۳-۴-۶-۷-۸-۹
تکمیلی ساده (پُر کردن، سر نخ زدن، پشت و رو کردن)	همه‌ی درس‌ها
تزئین البسه (تکه دوزی آماده و چاپ)	برخی فعالیت‌های تکمیلی
دوخت‌های اولیه با دست و ماشین دوخت صنعتی	همه‌ی درس‌ها
انتقال الگو و برش پارچه	همه‌ی درس‌ها به جز درس رومیزی
دوخت نواراریب با پایه	درس‌های ۲-۳-۴-۵-۶-۱۰
دوخت زیپ (۱)	درس ۹
اتوکاری تکمیلی	همه‌ی درس‌ها
دوخت پارچه‌های خاص	درس ۸-۹
کاربری لایی (بی بافت- بافت‌دار)	درس ۱۰
دوخت زیپ (۲)	درس ۱۰

شما با یادگیری دوخت سرویس آشپزخانه می توانید:

با کار در کارگاه های تولیدی و یا شخصی به کسب درآمد پردازید.
با تهیه برخی اقلام ضروری آشپزخانه در اقتصاد خانه صرفه جویی کنید.
تولیدات خود را به مناسبت های مختلف به اطرافیان هدیه دهید.
از اوقات فراغت خود به صورت بهینه ای استفاده کنید.

کتاب خیاطی
«دوخت سرویس آشپزخانه»

